omneſque actiones ſint cum ea gravitate conjunctæ, quæ obſervantiam, & venerationem concilies. *Idem*.

Qui bonum præbent exemplum, de Eccleſia benemerentur.

Per quam bene de Eccleſia merentur; qui vitæ ſanctitate fideles ædificant. Hinc Eccleſiæ Patres toties populum cohortati ſunt, ut ſæpe ſancta inviſerent Monachorum Cœnobia, ſacra monumenta, ubi veteres Eremitæ viventes adhuc tamquam in ſepulcris vivebant. Putabant enim futurum ut exemplorum eorumdem fulgor, qui ex receſſus ipſorum ſqualore emicabat, diſſipare poſſet denſam caliginem, quæ peccatores excæcat. *Idem*.

Quam ad perſuadendum vim habeat exemplum.

Oculos aperire ſatis eſt, atque viri boni virtutem intueri, ut brevi ſapientes fiamus. Labiorum ejuſdem ſilentium cum manuum ipſius eloquentia conjunctum facile nobis innuit, quid ſibi velit. *Illum vidiſſe erudiri eſt; eſt enim in illo loquax taciturnitas, & eruditi forma ſilentii*, inquit Ennodius. Nationes omnes quantumvis barbaræ, ac variarum linguarum hunc bonorum exemplorum ſermonem audiunt, neque miror, ſi Tertullianus affirmat, invictam primorum Martyrum patientiam, atque conſtantiam, primum fuiſſe commentarium, ac maxime perſpicuam Evangelii interpretationem. Hac muta quidem, ſed eloquenti Philoſophia primæva uſa eſt Eccleſia, ut myſteriorum fidei noſtræ caliginem auferret. Pietas, quæ in primorum Fidelium facie enitebat, animi ſemper conſtantis æqualitas, quam inter ſæviſſimos cruciatus præſeferebant, præſertim vero inconcuſſa in ſuppliciis patientia Ethnicos commovebat. Sola indumentorum, quibus primi Fideles utebantur, modeſtia, publica erat cenſura vitiorum, quibus Idolorum cultores diffluebant. *Ex occurſu meo vitia ſuffundo; ipſe habitus ſonat, auditur Philoſophus, dum videtur*. Quin potius dicamus primos fideles efficaces fuiſſe Concionatores. *P. Texier in Dominicali Sermone Septuageſimæ*.

Tertull. de pallio.

Actio, & exemplum magis movent quam verba.

Ubi inſignes Oratores inſolitos in judicium, auditorumque animos motus excitare voluerunt; ſæpe tacuere, ut ad actionem confugerent; experientia docti intellexere, adſpectum corporis vulneribus confoſſi, tunicæ cruore manantis, gregis pupillorum pulla, ſqualidaque veſte indutorum, viduæ dolore confectæ, ac lacrymas effundentis, longe majorem ad animos permovendos habere vim, quam omnia ſimul eloquentiæ ſchemata ad affectus ciendos maxime accommodata. Adeo verum eſt, actiones, quæ noſtris accidunt oculis de animorum noſtrorum ſævitia facilius referre triumphum, quam verba, quæ demittuntur per aures. Nonne verum eſt copiarum ducem in aciem milites ſuos diſponentem minorem vim addere quam qui ante ipſa graditur ſigna, atque in ipſo conflictu cruore, ac pulvere conſperſus videtur? *Idem*.

Peccatores juſtorum exempla intuentes ignaviam ſuam fateri coguntur.

Cum peccator juſtum conſiderat, qui & ipſe homo eſt, & humanis obnoxius infirmitatibus, in earum virtutum exercitatione, quæ ſibi maxime difficiles, & arduæ videntur, ſeipſum accuſat, ac ignaviam, nequitiamque ſuam damnat. *Dum peccator juſtum conſiderat, ſeipſum arguit, atque condemnat*. Sanctus Gregorius ait: Cum, exempli gratia, noſtri nobiles viri Chriſtiani qui atheorum more vivunt, ac ſibi perſuadent, ſe honore carituros, ſi ſuos mores efformaverint ſecundum Evangelii principia, vident Sanctos Ludovicos, Elzearos, & Amedæos, nobiliori ortos genere, quam ſe, æque valentes, & virtutibus ornatos, ac illos, qui in divinæ legis Evangelicæque moralis praxi vivunt; fateri tenentur ſe falli, ubi credunt, virtutem ſe non poſſe ſectari, vel hanc ſtatum ſuum dedecere. Cum Judex, mercator, negotioſus homo Davidem conſiderat, qui licet illi regni totius incumbat cura, ſepties quotidie recedit Deum oraturus, ac plures horas in æternitatis meditationem tranſmittit; cum delicata mulier, quæ pauperum odorem ſibi non ferendum affirmat, videt Eliſabeth vel Turingiæ, vel Portugalliæ, totque alias inſigni dignitate præſtantes Matronas, quæ quotidie xenodochia circumeunt, neque jucundius ſe tranſmittere poſſe tempus arbitrantur, quam ægrotantibus opem ferentes, ulcera eorum abſtergentes, illis ſternentes cubilia, ac omnia officiorum genera præſtantes: Verbo, cum ignavi, vel improbi Fideles ob oculos ſibi proponunt fervens vivendi genus Sanctorum, fateri coguntur, ſe conſtantiæ defectu, ac fidei ſuæ imbecillitate, non difficultate virtutis deterreri, ne ipſum efficiant. Et profecto, Sanctus Gregorius Magnus ait, cum Deus illis in mentem revocat irreprehenſibiles teſtes illos, de quibus loquitur Job, nihil habent quod reſpondeant, & quo ſe excuſent, ſed ſe reos eſſe fateri coguntur. *Inſtauras teſtes tuos contra me*. *Idem*.

Job. 10.

Tantum bonis exemplis quantum aliis piis operibus præſtamus Deo.

Equidem ſcio non omnes ita ingenio pollere, ut pro tuenda fide libros edere valeant, ſed nos ipſi eſſe poſſumus viventes litteræ, ac animatæ, a Spiritu Sancto ſcriptæ, qui eſt digitus Dei, ubi perfecte videbuntur virtutum omnium imagines, ut loquitur Sanctus Paulus. Non omnibus ea auctoritas eſt, ut ſuggeſtum aſcendere poſſimus contra vitia declamaturi, ſed Sancti Franciſci more prædicare licet, ſcilicet ſermone operum noſtrorum, qui majorem profecto ad perſuadendum vim habet, quam verborum. Non omnes judices ſumus, ut impios in judicium poſſimus accerſere; ſed quin proferamus verbum, morum noſtrorum integritate, & vivendi ratione, quæ a mundi vita prorſus abhorreant, ſententiam ferre poſſumus in illos, eoſque pudore, quo illos ſuffundemus, punire. Quid eſſe putatis nobilem Matronam, quæ in mundi lucem prodire coacta, modeſtiam, & veſtibus præſefert, & verbis, atque pietatem, chriſtianamque redolet ſanctitatem! Hæc cenſura eſt mulierum earum, quæ licet baptiſmate fuerint ablutæ, tamen ſeculi luxum, & corruptionem ſequuntur. Non omnes iis affluimus divitiis, ut eleemoſynas erogare poſſimus; at omnes poſſumus, ſi velimus charitatem erga proximum exercere longe preſtantiori modo, illum erudientes, atque ſanctæ vitæ exemplo ad virtutem impellentes. Hæc, ſi velimus, omnes facere poſſumus. *Idem*.

Cum Dei Filius non ſemper in terris verſaturus eſſet, bonos reliquit homines, qui pro ipſo nobis exemplum eſſe poſſent.

Sancti Auguſtinus, atque Gregorius Magnus inquiunt, Sanctorum vitam eſſe quamdam velut interpretationem, & Scripturarum Commentarium, non ſolum quod in factis eorum inſpicere poſſumus, quomodo Salvatoris præcepta ad praxim ſunt redigenda; verum etiam, quia nobis oſtendunt, quomodo exempla, quæ nobis reliquerunt, ſunt imitanda. Et conſtat ratio: Salvator in vita ſua fuit veluti univerſale principium ſanctitatis Chriſtianiſmi. Non potuit tamen omnium virtutum, omnibuſque occaſionibus, in quibus ab hominibus exercendæ erant, exempla proponere. Non in omni ſtatu, omnique conditione vixit, ut actionibus ſuis doceret, quomodo qui ad ſingulos vitæ ſtatus vocantur, ea debeant exprimere ſanctitatis veſtigia, quæ ſingulorum ſunt propria. Quid ille? utitur Fidelium exemplis, ut fiant peculiares applicationes generalis ejus ideæ, quam de ſanctitate tradidit nobis. Idcirco mirabili providentia voluit, ut in omnibus conditionibus ſancti viri invenirentur, ut eorum exemplis oſtenderet, quomodo virtutum ſuarum praxis ad quemlibet ſtatum ſingillatim ſit determinanda. *Biroat in Adventu; Sermone 12.*

Exemplum ſternit difficultates virtutis.

Si veræ ſunt difficultates virtutis, addendum eſt, eas leviores exemplo fieri; ſeu quod ſocietas eorum, quos nobiſcum, vel ante nos incedere videmus, conſtantiam accendit, & laborem, quem patimur, imminuit; ſeu quod virtutum eorumdem experientia docemur, gratiam, qua favente, eas ſuperavere difficultates, quas ipſi quoque nacti ſunt, pari in occaſione neque nobis defuturam. Virorum bonorum exempla, Sanctus Gregorius ait, nos roborant; & comparatio quam de eorum vi cum infirmitate noſtra inſtituimus, in eam ſpem nos adducit, futurum ut exequi poſſimus ea, quæ per nos facere non poſſumus.

Bonorum exemplum malos operit confuſione.

Quamvis erubeſcentia inutilis ſit animi ægritudo; pluribus tamen gratiæ uſibus inſervit; inſervit enim tamquam ſcelerum frænum, & excitamentum virtutis. Per hanc bona exempla, quæ ſunt veluti linguæ virtutis, ejus praxim ſuadent; eos rubore ſuffundunt, qui non ſequuntur illa, ac hujus erubeſcentiæ metus eos cogit, ut illa ſequantur. Hæc eſt veteris cujuſdam ſententia dicentis ipſas etiam bonorum imagines eorum ignaviam exprobrare, qui picta illorum facta intuentur, quin imitentur exempla. *Exprobrantibus quotidie ſpectatores imbelles*. Dei Filius id agit, quod copiarum Imperator, qui militibus ſuis animos additurus, non ſua tantum illis proponit exempla, ſed illa etiam commilitonum ipſorum, ut metus, ne ignavi hac comparatione videantur, eos ad fortiter decertandum impellat. Ita Salvator duplex exemplorum genus uſurpat, ea quæ nobis ipſe reliquit, & ea, quæ bonorum miniſterio nobis ſuppeditat, ut duplici exemplorum ſpecie impiorum confundat ignaviam. *Idem*.

Tu

Nobis noſtram improbamus ignaviam aliena videntes exempla.

Tu non potes? ille potuit, numquid tu delicatior es illo Senatore? Sibimet dicebat Auguſtinus. Ignave Chriſtiane! dicis te ita vivere non poſſe, neque hanc exercere mortificationem, neque animum a terrenis divellere; neque nefarium hunc habitum exuere; attamen neſcio quis, quem quotidie vides, hoc facere potuit. Numquid hoc Principe es delicatior? Numquid imbecillior es tot devotis mulieribus? Quid? Mulieres ipſæ delicatiſſimæ auſteriſſimas etiam mortificationes exercent; te vero non poſſe dicis? Heu! Quis dubitat, utrum iſta confuſio excitet ignaviam noſtram, ac noſtra corda diſponat, ut his exemplis moveantur? *Idem*?

Aliena exempla mentes, & corda noſtra attollunt.

Nulla re magis mentes, & corda noſtra attolluntur, quam bonis Fidelium exemplis, Sanctus Baſilius inquit; hæc ſenſus noſtros ad cœlum erigunt, & corda noſtra terrenis his rebus hærere non permittunt. Pater hic ſcita quidem utitur ſimilitudine; quemadmodum vides, ait vitem aſcendere ſecundum arboris, cui innititur, proceritatem; atque ejuſdem præſidio paulatim ad ſublimiorum ramorum cacumen evadere, quo ſola ex ſe pervenire nequiviſſet. Ita ope exemplorum, quæ nobis ſancti reliquerunt, & quibus adhæremus, affectus noſtros, & ſpem ad cœlum attollimus. *Quaſi ſcanſiles arbuſtivæ vites, nos ipſos adæquamus ſublimium faſtigiis arborum*. Ratio eſt, quia palam in eorum actionibus videmus fidei firmitatem ac vim ſpei, atque inde poſſumus argumentari, ipſos ingenti flagrare alterius vitæ deſiderio, quandoquidem vitæ hujus voluptatibus carere volunt; ipſiſque de gloriæ æternitate perſuaſum eſſe; tot enim labores patiuntur, ac tot ſuſtinent prælia, ut eam aſſequantur. *Idem*.

Bona exempla nos regunt, & illuminant.

Patres Sanctorum exempla Pharis ſimilia dicunt, quæ in ſummis rupibus in mari poſitis accenduntur ad nautas inter noctis tenebras admonendos, atque amico lumine indicandos ſcopulos, qui evitandi ſunt, & viam, quæ arripienda. Verum huic ſententiæ addamus, quemadmodum Sancti Phari ſunt animati, non ſatis eſſe illis lumen oſtendere, ut alios adducant, ſed illius quodammodo uſum explicare; ac tacite dicere, ſed voce quæ ſatis intelligi poteſt, id quod, Sanctus Hieronymus cuidam amicorum ſuorum ſcribebat. Tecum ita me gerere volo, ut peritus nauta, qui eſt naufragiorum ſuorum experientia doctus, cum alio juniore, quem erudit. Tibi indigitabo quas in ſyrtes Chriſtiani innocentia allidi poſſit; quibus in maris partibus lateant avaritiæ, aliorumque criminum ſcopuli; quænam via tibi arripienda ſit, & quomodo agenda navis, ut feliciter in ſalutis portum pervenias.

Quomodo nosmet animare debeamus exemplis Sanctorum.

Non modica hominum felicitas eſt habere ante ſe, exempla, quibus ad ſequendum excitentur; hac ſane cogitatione Sanctus Auguſtinus ſeſe ad virtutem excitabat: *Conſidera quot millia Martyrum triſtam tibi fecerunt vitam; tranſierunt pueri, & puellæ, & adhuc times?* Oculos conjice, inquit ille, in tot Martyres, qui tibi ſtravere viam, in tot pueros, puellaſque per ætatem, ſæxumque imbecilles, qui iis omnibus, quas times, difficultatibus evaſerunt; vide tot homines iiſdem affectibus tortos, qui tamen generoſe eorum impetum fregere. Poſt hæc timere potes, vel tibi defuturam gratiam, ſi popoſceris eam, vel non ſatis virium tibi futurum, ſi laborare volueris? Quis dubitat, quominus eadem conſideratio excitet ignaviam noſtram, atque Sanctorum actiones validiſſimæ rationes ſint, quæ perſuadeant nos ad eas imitandas, & noſtram animi præſentiam confirment? *Idem Sermone ſecundo pro quinta Quadrageſimæ Dominica*.

Qui propter bonum exemplum ſibi a nobis allatum ſalvi fient, pro ſalute noſtra deprecabuntur.

Jonathas morte damnatur eo quod contra vetitum parum mellis guſtaſſet; ſed populus omnis pro ejuſdem ſalute laborans in hæc erumpit verba. *Ergone Jonathas morietur, qui fecit ſalutem hanc magnam in Iſrael?* Haud ita, ſed abſolvetur, quia alios ſalvos fecit. Et ſane illum de parentis manu eripuerunt. Ita dicent illi, qui ab alicujus exemplo fuerint converſi, & ex vitiorum ſuorum cæno educti: preces ſuas ad Dei Miſericordiam attollent: *Ergone morietur Jonathas? Idem*.

Homines virtute prædīti, bonumque præbentes exemplum ſemper in honore ſunt.

Mundus, licet corruptus, ſcit tamen virtutem colere, ac revereri; & profecto non adeo prævaluere in filios hominum mendacium, & iniquitas, ut non ſuperſit adhuc aliqua veritatis ſcintilla, quæ efficit ut nonnumquam judicent recte. Peccatores adhuc in ſe ipſis inveniunt quædam ſecreta lumina, propter quæ etiamſi verſantur in tenebris, id plurimi faciunt, quod per cordis ſui corruptionem amare non poſſunt. Virtus juſtorum frontibus quoſdam caracteres inurit, quos non revereri non licet. Videtur in illis quidam religionis ſpiritus, & quædam in exemplis auctoritas, quæ inter mundi tenebras adhuc virtutis majeſtatem tuentur. Elucent adhuc in juſto, haud ſecus ac olim in Moyſis facie, quædam fulgoris, & majeſtatis lineamenta, coram quibus idolorum cultores in obſequii ſignum oculos tenentur demittere. Quo magis peccator virtuti abrogare fidem conatur, eo magis quadam vi ſe cogi ſentit, ut juſtum colat, qui illius novit judicia contemnere: quo magis vis corruptionis mundi ſectatores rapit, eo magis virtus, quam inconcuſſam miratur, docet illum, nihil comparari poſſe cum ea vi, quam ipſa exercenti ſe tradit. *Ex Manuſcripto Sermone*.

De exemplo generatim.

Sacri Bibliorum libri hoc ſolatii habent, quod exempla ibi legibus ſemper conſociata videntur, & quaſcumque illi virtutes nobis proponant, ſemper earum quædam adjiciunt exempla. Philoſophorum Ethica præclaris ſane præceptis erat inſperſa, verum cum deeſſent exempla, inſignia quidem conſtituebat inſtituta, quæ alii ſequerentur, at nulla ad imitandum impreſſa occurrebant veſtigia; ubicumque ſatæ videbantur ideæ ſapientiæ, nullibi vero exempla proponebantur. At ſanctæ leges noſtræ non carent exemplaribus; nulla chriſtiana virtus eſt, quæ ſuum non inveniat heroem in eo, quo docetur, libro; & ſi ſacros auctores legimus, tot occurrunt ſummorum virorum exempla ad imitandum propoſita, quot officia adimplenda, regulæque ſervandæ; Fides habet Abraham, Sapientia Salomonem, Joſephum caſtitas, Moyſem ſolicitudo, Jobum in malis patientia, & pœnitentia Davidem. *Sermo Manuſcriptus*.

Quam frequentia fuerint primis Eccleſiæ ſæculis exempla.

Cum myſteriorum noſtrorum fide virtutes maxime inſignes, & ſeveriſſima inſtituta in omnem terrarum orbem late effuſa ſunt, Jeſu Chriſti diſcipuli eam per difficillimas vias ſecuti ſunt. Omnia pro veritate perpeti communis fuit filiorum ejuſdem exercitatio, atque ut Salvatorem ſuum imitarentur, ipſi ad tormenta cupidius, quam alii ad delicias confugerunt. Numerari nequeunt exempla divitum, qui ad paupertatem redacti ſunt, ut pauperibus opitularentur; neque pauperum, qui pauperiem opibus prætulerunt, neque Virginum, quæ in terris vitam Angelorum imitatæ ſunt, neque Paſtorum charitate flagrantium, qui ſeſe omnibus omnia præbuere eo uſque, ut præſto eſſent pro grege ſuo non vigiliis tantum, laboribuſque ſubeundis, verum etiam vitæ ipſæ effundendæ. S. Joannis Baptiſtæ vita, quæ Judæis tantam attulit admirationem, apud fideles communis facta eſt; ac deſerta imitatoribus illius fuere repleta. Eccleſia non minus exemplis, quam præceptis abundat, & doctrina ejus ſancta viſa eſt, plurimos ſanctos producens. *Meldenſis Epiſcopus in Sermone de Univerſali Hiſtoria*.

Verba ſine operibus ut plurimum inutilia.

Verba ab operibus ſemota quamprimum ex Auditorum mentibus excidunt; at manent in mente Dei pro damnatione eorum, qui, quæ dicunt, minime faciunt; cum e contra actionibus conjuncta magnum inter homines quidem pondus, apud Deum vero meritum habent. Quamobrem Salvator licet operum ſubſidio non indigeret, longe maximum temporis ſpatium inſumpſit virtutem exercens, quam docens; docere enim voluit flocci faciendos, qui auctoritatem, atque exiſtimationem ſibi conciliare contendunt, non exemplis vitæ, ſed perſonarum qualitate, quaſi id ſibi vindicarent quod ad Deum unice pertinet. Accidit nonnumquam juſto judicio, ut eorum vita ſimul & a Deo reprobetur, & ab hominibus contemnatur; & quamvis hic contemptus non ſemper palam innoteſcat, exiſtimatio eorum, quæ ſupereſt, infirmum ſane præſidium eſt contra conſcientiæ ſuæ exprobrationem. *Liber, cui titulus: Paſſiones Domini noſtri, Tomo ſecundo*.

Leges graves videntur, cum Legiſlator ſeſe illis non ſubjicit.

Subditorum eſt legibus obmurmurando parere, ubi vident iiſdem Principes teneri minime velle; & e contra nihil magis ad earum obſervantiam illos impellit, ubi vident, illos, qui ſecum diſpenſare poſſent, ſeſe primos omnium iiſdem ſubjicere, aliiſque, obtemperandi exemplum præbere. Exercitus David impatienter ardentiſſimam ferebat ſitim, qua urebatur; ſed ubi vidit Regem generoſo conſilio bibere noluiſſe aquam, ſibi a tribus ſuorum fortiſſimis allatam, hæc generoſa repulſa ſuavem militibus effecit pœnam cum imperatore communem; atque ut Sancti Chryſoſtomi verbis utar: *iſta libatio totius refrigerium fuit exercitus*.

Fro-

BIBLIOTECA CENTRAL U.A.N.L.

Fromentieres, Sermone de Amore inimicorum.

Summorum virorum exemplum vitiis, atque virtutibus eorum reverentiam conciliant.

Hoc hominibus inſitum eſt, ut in iis, quos colunt, omnia colant, ac eorum qualitates nullo in diſcrimine habeant, ut alias quidem revereantur, alias vero contemnant. Hinc accidit, ut honor, qui principum virorum conditioni adhæret, efficiat, ut ſi illi vitiis diffluant, eorum vitia honorentur, ac ſimiliter virtutes quoque honore dignæ cenſeantur, ubi in illis eluceant. Modeſtia indumentorum, periculoſorum ſolatiorum fuga, ſedula Eccleſiaſticarum legum obſervantia turpes non habentur amplius, ubi ſummi viri hæc palam profiteantur; qui enim eos imitatur, tutum ſe putat ab irriſionibus hominum, & gloriæ ſibi vertit eos ſequi, quos ubique ſequitur gloria. *Liber, cui titulus Principis educatio.*

Principum exemplum hominis ex plebe tuetur.

Non poſtrema dæmonis ars ad homines in vitia, ac ſcelus pertrahendos eſt virtutibus quædam adnectere nomina, quæ illas contemptibiles faciunt, atque infirmis animabus ineptos metus incutere, ne religioſæ nimis videantur, ſi eas voluerit exercere. Ita exempli gratia in mundum veſtium immodeſtiam invexit, & ut ab honeſtiſſimis mulieribus eæ indumentorum formæ reciperentur, effecit, quæ ab impudiciſſimis inventæ fuerunt. Hę igitur infirmæ animæ præſidio egent contra pernicioſam hanc tentationem; nihilque illis majorem poteſt opem ferre, quam eorum exemplum, qui ſummo loco nati ſunt, & qui eas ab hac ſingularitatis exprobratione tuetur. Ita Principum eſt credere, ſe a Deo conſtitutos, ut huic dæmonis arti adverſentur, atque fratrum ſuorum imbecillitatem ſuſtineant publica vitæ prorſus Chriſtianæ profeſſione, quod cum unum Deo præſtarent officium, ſe dies ſuos nequaquam male inſumpſiſſe deberent arbitrari. *Idem.*

Ejuſdem Argumenti.

Certum eſt, nihil adeo efficax, aptumque eſſe ad modeſtiam mulieribus, quæ in mediocri conditione verſantur, inſpirandam, quam videre matronas principes, ad quarum normam ſeſe componunt, & quibus nolunt diſplicere, ipſas quoque, ſeu veſtimentis, ſeu ornamentis modeſtiſſime uti: & conſtat, non deeſſe circumſtantias, ubi earum exemplum, quin aliud quidquam accedat, maximam habere vim in eas, quæ ab illis pendent. Si ergo hoc nobiles poſſunt fœminæ, certiſſime debent, atque non ſolum ex communi cum reliquis Chriſtianis mulieribus officio modeſtiam ſervare tenentur; verum etiam ex peculiari munere, quod ex earum ſtatu, & conditione oritur, quo cum plurima tollere, ac prohibere mala queant, hoc quantum in ipſis eſt, præſtare tenentur. *Idem.*

Quid nobiles viri facere teneantur, ut ſe ab aliis diſtinguant.

Si quod nobilis es, te piget id facere, quod plebs, melius facere debes, quod bene plebs facit; ne imiteris illius pietatem, ſed illam ſupera; ne ſequaris eam in via ſalutis, & in juſtitiæ, atque ſanctitatis uſu; habe rationem generis tui; tu præi, ac aliis exemplo ſis. Locum tuum in templis tuere; ne ſinas ullum te, vel magis pium eſſe, vel magis modeſtum; quandoquidem prior es dignitate; tuus hic locus eſt, ut ad aras Deo propius ſtes, ac præ cæteris te maxime ad illum attollas oratione. Memento non aliam tibi aptiorem ſuppetere rationem, qua plebis turbam excedere poſſis, quam ſi coram infinita hac Dei majeſtate te ipſum abjeceris. *Auctor Anonymus.*

Dei Filius ab Apoſtolicis hominibus bonum præſertim petit exemplum.
Matth. 5.
1. *ad Tim.* 4.

Honor, quo a Dei Filio decoramur nos mundi lucem appellante, nos cogit non ſolum ut mundo doctrina, verum etiam virtute præluceamus; *Sic luceat lux veſtra coram hominibus, ut videant opera veſtra bona*; Et Sanctus Paulus ex Timotheo Diſcipulo ſuo ſolertiſſimam vigilantiam exquirit non in doctrina ſolum acquirenda, verum etiam in formandis moribus, ut ſe ipſum ſanctificans, alios poſſit ſanctificare: attende tibi, & doctrinæ: *hoc enim faciens teipſum ſalvum facies, & eos qui te audiunt*; ubi vides Sanctum Paulum morum curam doctrinæ præmittere; *Attende tibi, & doctrinæ*; juxta Jeſu Chriſti exemplum, qui miniſterium ſuum exercere cœpit id primum faciens, quod mox erat docturus. *Cœpit Jeſus facere, & docere.* Nos vero, qui ad Timothei, Sancti Pauli, & Jeſu Chriſti miniſterium fuimus evocati, minus bonum exemplum a nobis eſſe præbendum arbitramur? Vocati ad populos erudiendos, annuntiandumque Evangelium, fructu vacuam doctrinam efficimus; Evangelicis præceptis fidem abrogamus; illa ſubvertimus, niſi vitæ noſtræ exemplo fulcimus; alioquin enim in cauſa ſumus, quod de eorum veritate primum, mox vero utrum vere adimpleri queant dubitetur. Nos facimus, ut vel falſa habeantur, vel impoſſibilia; quorum utrumque evertit Evangelium. *Sermo Manuſcriptus.*

Boni mores, magis quam miracula fidei ſtatuendæ profuerunt.

Morum puritas ſemper habita fuit tamquam validiſſimum veritatis doctrinæ argumentum; & ipſa miracula minus quam eadem morum integritas Chriſtianæ Religioni conſtituendæ profuerunt. Non omnes oculi teſtes erant miraculorum, quæ operabantur Apoſtoli; ſed omnes oculi ſanctitatis eorum fulgore perſtringebantur. Fideles ſuſcitantes mortuos tamquam præſtigiatores habebantur, ſed fideles inimicis parcentes, carnem mortificantes, bona ſua pauperibus effundentes tamquam divini homines colebantur. Omnes doctrinæ eorum inimici, virtutis eorumdem erant præcones, atque virtutem admirantes ſenſim ad doctrinam excipiendam adigebantur. *Idem.*

Exempla vitæ facile Religionem perſuadent.

Hæc vita bonis abundans exemplis, ita valida ratio eſt ad animos permovendos, ut cum Deus ea uſus fuerit ad veritatem hominibus perſuadendam, dæmon quoque nihil potentius invenire unquam potuerit ad perſuadendum mendacium. Ubi hæreſes ſerere voluit, nonne ſemper uſus eſt iis, qui in ſpeciem morum probitatem præſeferrent? Ædificans, ac frugi vita eorum, qui ſectarum principes erant, nonne doctrinæ ipſorum faciebat fidem? & dogmata Evangelio, bonoque ſenſui prorſus oppoſita nonne majorem invenire fidem propter mores, quam ſcripta eorum, a quibus evulgabantur? Quid igitur non poterit bonum exemplum ad probandam hominibus veritatem, quandoquidem tantum virium habet ad perſuadendum errorem? Quomodo in cauſa bona triumphum non referet, ſi adeo valet in mala? *Idem.*

Impii bonorum facta ſcrutantur, ut aliquid in illis reprehendant.

Spectaculum facti ſumus, Sanctus Paulus ait, *Mundo, Angelis, & hominibus*. Ego vero cum Sancto Gregorio Nazianzeno addo: *Omnibus improbis, in foris, & in conviviis*; non quod cum illis commiſceamur, hoc enim abſit, ſed quod illi inter flagitia ſua in nos oculos conjiciunt in moribus noſtris reperturi, quod ſuam vivendi rationem excuſare valeat, ex imperfectionibus, criminibuſque noſtris clypeum ſibi conflaturi contra Dei probra, & prætextum impoſſibilitatis ad nequitiam ſuam tuendam inventuri. Ideo nos admonet D. Petrus, Dei Judicium a Domo Dei inchoaturum. *Idem.*

Ad ſervandas animas incipiendum eſt bonum illis exemplum præbendo.

Vultiſne utiliter animarum ſaluti conſulere? Non ſatis eſt de divinis optime loqui, melius adhuc vivendum eſt; opus eſt ut virtutum veſtrarum fulgor illis præfulgeat, veſtrumque exemplum ſit ſpiritualis eorum infantiæ incunabula. Vita veſtræ ſanctitas vitam, ſcandala vero mortem illis inferent. *Qui in conſpectu populi male vivit, quantum in ſe eſt, omnes ſe videntes interficit*, quidam Eccleſiæ Pater ait. Si proximum ædificare conaris, tu pater illius es, ſi ſcandalum affers, parricida. Ad hæc, animam ſalvare eſt quodammodo illius redemptioni aliquid conferre, adimplendo, ut Apoſtolus inquit, ea quæ deſunt paſſionum Chriſti, ut earum fructus applicetur. Ad id verba non ſufficiunt; nimis magnum eſt animæ pretium; chariori hæc ſtat pretio Filio Dei; opus eſt, ut quemadmodum ille, ſanguinem impendamus, ſi ut ille, Salvatoris officium gerere cupimus. Plorandum eſt, gemendum, orandum, atque ex bonis operibus, mortificationibus, laboribuſque noſtris pretium depromendum, quod pro re, quæ tanti eſt, perſolvatur. *P. Novet parte quinta Meditationum ſuarum.*

Proximi ædificatio eſt actio charitatis.

Certum eſt proximi ædificationem ex operibus charitatis maxime neceſſariam eſſe; nihil enim magis directe nos in vitium impellit, nihilque vehementius ad virtutem nos trahit, quam exempla, vel mala, vel bona. Poſſunt verba quidem, atque argumenta in alterutram partem ſollicitare; ſed exemplum invicta nos rapit vi; flumen eſt, quo rapimur, torrens, quo trahimur, Sanctus Auguſtinus ait, ſed flumen hoc non in bonum minus, quam in malum nos trahit; cum ad virtutem impellit, quædam vitia penitus proſcribit, omnem aufert laborem quibuſdam actionibus, quæ difficillime habentur, & quæ in conſuetudinem abiere. *Eſſais de Morale Tomo* 5.

Martyrum exempla olim erant exhortationes ad ſubeunda martyria.

Nullum videmus Sermonem, nullamque Homiliæ ſpeciem inter antiquorum Martyrum, Doctorumque ſcripta, quæ dum teterrimæ illæ deſævirent perſecutiones, floruere; quaſdam tantummodo invenimus Epiſtolas, ſatiſque breves conciunculas, quibus Fideles ad patientiam hortabantur. Sed con-

conſtantes illi viri verbis non indigebant, ut ad virtutem excitarentur, & exemplum eorum, qui Sanguinem ſuum pro Jeſu Chriſto effundebant, ſatis efficax erat, ut ſine fuſioribus hortationibus illos ad præclare agendum excitaret. Poſtquam per Eccleſiæ tranquillitatem conſtantiæ huic ſucceſſit ignavia, atque Ethnicorum vitia fideles infecerunt, Paſtores Evangelici nonniſi prædicatione, ſcelerumque cenſura huic malo potuerunt occurrere. Non aliam pro ſceleribus pœnam habet Eccleſia, quam invectivam; gladius, atque ſupplicia legibus, ac Magiſtratibus reſervantur. *Ogier Panegyrico S. Nicolai.*

Homines moralibus veritatibus ſeſe non ſubmittunt, niſi probatæ fuerint exemplo.

Mirum profecto eſt, quod homo apertiſſimis veritatibus ſeſe ſubmittere nolit, niſi probatæ fuerint exemplo. Videbit ille, ſi tibi lubet, æquitatem legum, ac auſteriſſimæ diſciplinæ; illarum ſapientiam commendabit, ſublimitatem, ac magnitudinem admirabitur; ſed ut juxta earum inſtituta operetur, in Legislatore, ac Magiſtro requirit exemplum. Facile eſt religionis ſyſtema configere, illius officia ſtatuere, opum, honorumque contemptum ſuadere contra vitium, avaritiam, atque ſuperbiam invehere; verum hoc non ſatis eſt; oportet, ut qui hæc inſtituerit, ea primus exequatur. *P. Cheminais, Sermone Nativitatis.*

Exemplum magnam vim habet ad peccatores convertendos.

Bonum exemplum longe majorem perſuadendi vim habet, quam animata Oratorum eloquentia, atque ſubtiliſſimæ Philoſophorum argumentationes. Blandimentum eſt, eos omnes, qui vident, atque ad illud accedunt, faſcinans. Quidam triginta, vel etiam quadraginta Concionatores audiit, quin vitam mutaret, qui tamen præclaras animæ ſanctę actiones videns compunctionis ſpiritu movebitur, ac ignaviam ſuam exprobrabit. Proh Deus! Quantum opus eſt temporis, ac ſermonum, ut depravata voluntas corrigatur! Qua opus eſt arte, patheticiſque motionibus, ut peccator, qui in ſceleribus conſenuit ad virtutis viam revocetur! Sed ſæpe bonum exemplum, unica virtutis actio repente illum ad Deum reducit, atque lucratur. *Idem.*

Bonum exemplum non lux tantum, ſed & lex eſt.
Actor. 1.
Joann. 14.

Exemplum non ſolum lux eſt nos illuminans, ſed lex etiam præcipiens quodammodo ea fieri, quæ ab aliis facta intuemur. Hoc noſtram regit imbecillitatem, atque manum tendit, ut in viis Domini ambulemus. Ideo Jeſus Chriſtus facere cœpit, antequam doceret: *Cœpit Jeſus facere, & docere.* Se in Evangelio viam, veritatem, & vitam vocat: *Ego ſum via, & veritas, & vita.* Te igitur ſequar, Sanctus Auguſtinus ait, tibique indeſinenter hærebo, o Deus! quia via es per exemplum, quod me deducit veritas in promiſſionibus; quas fideliter exples; vita per gloriam, quam mihi pro mercede conferes. Jeſus Chriſtus homo erat, ſed ſimul & Deus; & Sanctus Auguſtinus ait, ſi unus ipſe Evangelicas virtutes exercuiſſet, futurum fuiſſe, ut illas exercere minime teneremur; verum gratiam ſuam plurimis Sanctis communicavit, qui illum imitati ſunt, ac inexcuſabiles ſumus, ſi eadem ope ſuffulti id non facimus, quod illi fecerunt. Quamobrem Sanctus Paulus primis fidelibus dicebat: *Imitatores mei eſtote, ſicut & ego Chriſti. Eſſais de Sermons pour l'Avvent.*

1. *ad Cor.* c. 11.

Dei Filius vult homines mutuis ſeſe exemplis confirmare.

Humilitas, quæ prohibet, ne bona opera faciamus coram hominibus, ut inanes captemus laudes, vult nihilominus manibus noſtris ardentes geſtari faces, & ab hominibus bona, quæ facimus, opera videri, ut cœleſtem Patrem glorificent. Deus ſe hominum caput conſtituit, Sanctus Auguſtinus ait, ut membris ſuis gratiam, ac vim ipſum imitandi tribueret, ut illis ſpiritum ſuum communicaret, ut in omnes myſtici corporis ſui partes divinos hos ſalutis influxus immitteret, qui efficiunt, ut facile virtutis guſtus ſentiatur, eaque exerceatur. Apoſtolos ſuos, omneſque eorum ſucceſſores mundi lucem, ac ſal terræ vocavit, ut doceret, ab illis homines erudiendos eſſe ſermonibus, atque morum corruptionem exemplis prohibendam; quapropter vulgo dici ſolet, ad virtutem perſuadendam opera eſſe, quam verba, eloquentiora. *Idem.*

De exempli neceſſitate.

Numquid bonum præbere tenemur exemplum, cujus neceſſitatem Sanctus Paulus totis viribus inculcat? At inter ideas, quas Spiritus Sanctus illi ſuppeditavit, ut hanc maximi momenti veritatem exprimeret, ullane potior eſt frequenti hac ſimilitudine, qua corpus humanum cum myſtico Eccleſiæ corpore comparat? Quemadmodum enim, magnus hic Apoſtolus inquit, naturalis corporis membra mutuis fulciuntur auxiliis in multiplici ſingulorum officio, omniaque ad vitæ, qua animantur, conſervationem concurrunt, ita myſtici corporis Domini membra mutuum ultro citroque ſibi præſtare debent auxilium, ac unanimi conſenſu ad tuendam interiorem fidei vitam adlaborare, exterioribus, atque ædificantibus pietatis, ſibi reſpondentis, inditiis. Et profecto ad fidem in animabus excitandam nihil aptius eſt, quam optimorum exemplorum intuitus; cum enim videmus aliquem ſecundum Evangelii veritates, atque inſtituta viventem, inde concludimus, ipſi de iiſdem eſſe perſuaſum, cumque & ipſe æque, ac nos naturam ſentiat repugnantem pleriſque actionibus, quas Religio præſcribit, nonniſi vi impreſſionis prorſus divinæ fieri poteſt, ut ſeveritatem amplectatur. *Eſſais de la Dominicale, pro die Circumciſionis.*

Bonum exemplum fidem, & Chriſtianam Religionem tuetur.

Non ſatis fuit Salvatori Eccleſiam in ſinu ſuo, ac juxta verbi ſui veritatem formaſſe; varia etiam ſuppeditavit adminicula ad illius gloriam tuendam, atque ſervandam. Eam Apoſtoli primum miraculis, Martyres ſanguinis effuſione, & Doctores ſcientiæ ſuæ lumine confirmarunt: ſed poſtquam idololatræ convicti fuere, & Tyranni Eccleſiam non ſunt amplius perſecuti, Salvator bonorum hominum vitam ſubſtituit, ut miraculorum locum teneret, ut actionibus ſuis id faceret, quod ſanguine invicta Martyrum patientia; atque ut exemplis veritatem contra errores, & ſanctitatem contra nefaria improborum ſcelera tueretur. Et profecto ex certiſſimis, atque veriſſimis, quæ ad Eccleſiæ veritatem aſſerendam afferre poſſumus, argumentis, hoc poſtremum non eſt; ita enim illa a Deo emanare palam deprehenditur. *Biroat Sermone pro quinta Quagesimæ Dominica.*

Sanctarum animarum exemplum ad ſanctitatem amplectendam hortatur.

Anima Chriſtiana, quæ ſanctificari cupis, ſi ſanctitatis magnitudo deterret, ejus te fulgor perſtringit, animoſque aufert ſeveritas; ne illam in ipſa intuearis, ſed in illis eam conſidera, qui ante te eam exercuerunt, hodieque ob oculos exercent tuos. In Sanctis eadem imperfectionum principia deprehendes, quæ tibi negotium faceſſunt, ipſi ex natura ſua imbecilles ſunt, leves, timidique, ſimiles tui, ipſi quoque eas ſuperare debent difficultates, quæ te morantur; eos regere affectus, qui tibi crucem figunt, eam ſuperare naturæ vim, propter quam tuus fervor tepeſcit, eoſdemque labores ferre, qui te maxime abſterrent. Fortaſſe inter illos invenies, qui in ea cecidere flagitia, a quibus abhorruiſti; qui turpiter lapſi ſunt, ubi feliciter ſtetiſti; qui in ſe ea perſecuti ſunt crimina, quæ innocentiæ tuæ labem non attulere. Si illi in infirmitatibus tibi ſimiles ſunt, ſi tu in lapſibus non ſimilis illis, cur virtutes eorum imitari deſperes? Sanctitas nihil habet niſi purum, nobile, magnum; ſed Sancti omnes humanitatis miſerias tecum partiuntur. Quid ergo prohibet, ne cum illis ſenſus, actioneſque partiaris? *Liber cui titulus: Remarques ſur divers ſujets de Religion, & de Morale:*

Non deſunt improbi homines, qui ſe privant fructu, quem ex piorum exempli percipere poſſent.

Qui mundum ſectatur, ſeipſum privat gratia ad promovendum aptiſſima, atque in prædeſtinationis ordine maxime efficaci, quæ bonum exemplum eſt, vel potius, quantum in ipſo eſt, hanc erga ſe boni exempli gratiam evertit. Converſiones, quarum teſtis eſt, & quæ ipſi proponuntur, ut tandem reſipiſcat, nullum in ipſo obtinent effectum, nihilque aliud præſtant, niſi ut ſexcenta temerarie judicia, inaneſque argumentationes eliciat, atque quidquid ſanctiſſimum eſt acerbiſſimis irriſionibus, ac ſæpe etiam impiis dicteriis coinquinet. Hoc permittit Deus, ut in illo hunc ſuperbiæ ſpiritum puniat, quo tumens cenſorias notas ſanctiſſimis etiam actionibus audet configere. Unde fit, ut quin ex illis, quæ ob oculos ipſius verſantur, exemplis obduretur, in flagitiis ſuis ſe confirmet, in ſua impœnitentia permaneat, atque mordicus ſuis hæreat ſceleribus, quin ad frugem valeat revocari. Cum e contra fideles animæ cum ſimplicitate in Dei via incedentes ex virtutum, quas intuentur, exemplis plurimum fructus percipiant. *P. Bourdalove in veris Sermonibus ſuis, Adventu ſecundo, Sermone de Sanctitate.*

Quam vim ad perſuadendum bonum habet exemplum.

Hoc centies audiſtis; nihil ad perſuadendum aptius eſt alienis exemplis. *Efficacius eſt vitæ, quam linguæ teſtimonium.* Sanctus Cyprianus ait. Concionatorum ſermones non ejuſdem ſunt ponderis, ac irreprehenſibilis vitæ teſtimonium. Cur autem? quia tunc oculis ipſis intelligimus, moralem Jeſu Chriſti diſciplinam non eſſe inanem ſpeculationis ideam. Qui legem videt, quam late patet, diligentiſſime ſervatam, cognoſcit hanc facili negotio ſervari poſſe. Nullus eſt color, quem

BIBLIOTECA CENTRAL

bonum exemplum non evertat. Infirmus ſum, ſed hic, vel ille te infirmior, virtutibus ornatus eſt. *Inſtauras teſtes tuos contra me*. O Deus quot fulgida virtutis exempla ob oculos meos coruſcare jubes, totidem ſunt teſtimonia, quæ producis adverſum me! Bonum igitur exemplum maximam habet in corda noſtra auctoritatem. *Sermo Manuſcriptus*.

Jobi 10.

Ejuſdem argumenti.

Hæc univerſalis eſt Sanctorum ſententia, quotidiana experientia probata, virtutem efficacius bonis exemplis, quam ſolidis perſuaderi argumentis. Eſto quidem, Sanctus Leo inquit, ratio mentes perſuadere poſſit; fatendum eſt tamen exemplum eſſe multo potentius, ut virtutis exercitatio perſuadeatur. Et conſtat ratio, Sanctus Bernardus ait, quia exemplo non ſolum cognoſcimus bonum, verum etiam illud facile fieri poſſe intelligimus. *Exemplum facile perſuadet quod intendimus, dum factibile eſſe probat, quod ſuademus*. Verum quidem eſt criminoſam vanitatem futuram, ſi bona faceremus opera, ut hominum oculos, atque exiſtimationem in nos converteremus; ſed puriſſimus zelus eſt, omniumque laudum digniſſimus palam perſungi Chriſtianæ pietatis officiis, ut & alii ad eadem obeunda impellantur. Si prohibet Salvator, ne videri velimus jejunantes, ac inſignes eleemoſynas erogantes, ut ſanctitatis famam aucupemur, præcipit tamen, ut opera noſtra bona ob oculos mortalium effulgeant, quibus ad gloriam nobiſcum cœleſti Patri deferendam impellantur. *Sic luceat lux veſtra coram hominibus, ut videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in cœlis eſt*. Eloquentiſſimi ſermones majorem in animos noſtros vim obtinerent, ſi cum vitæ ſanctitate eſſent conjuncti. Quapropter Sanctus Paulus chariſſimos ſibi Diſcipulos Titum, ac Timotheum hortatur, ut prædicent, erudiant, vitia corripiant; ſed ſimul etiam atque etiam illis commendat, ut præſertim ſuis exemplis ædificent. *Exemplum eſto fidelium*. *Auctor Anonymus*.

Sermo de S. Laurentio.

Matth. 5.

Illi pro Deo multum adlaborant, qui exemplo alios ad virtutem impellunt.

Cum vobis perſuaſum ſit, uti decet, de boni exempli poteſtate; conſolamini, ſi vobis ingenium, alieque rationes deſunt, quibus Dei gloriam procurare poſſitis, præterquam vitæ pie, ſancteque inſtitutæ documentis. Quam pretioſa, & efficax hæc ratio eſt! O quam præclara hominibus documenta, validæque illos ab erroribus revocandi rationes; ſi vir genere clarus, ac vitæ integritate conſpicuus, ſi matrona nobilitate, aliiſque præclaris decorata dotibus in mundo viverent ſecundum chriſtianæ diſcipline inſtituta! Quam prodeſſe poteſt exemplo religioſus aliquis in cœnobio ſuo præ cæteris nitens, ut regularis obſervantia vigeat, fervor accendatur, ac toti familiæ deſiderium perfectionis immittatur? *Idem*.

Bonum exemplum fermento collatum.

Exigui ſpecies eſt miraculi in natura videre modicam fermenti maſſam tribus farinæ ſatis injectam, hanc inflare, animare, vivificare, talem virtutem immittere, ſeſe inſinuare, ac ita partibus omnibus ejuſdem commiſceri, ut illa novam formam ob impreſſum motum recipiat; at nonne alterum in morali prodigium eſt, quod bonum exemplum, cujus figura fermentum eſt, de quo loquitur Jeſus Chriſtus, adeo efficaciter agat, ubicumque invenitur, atque ex corrupto mundo efficere poſſit mundum Chriſtianum, pravos illius mutando mores, pernicioſas reformando conſuetudines, eique verum acquirendæ ſanctitatis deſiderium inſpirando? Usque boni exempli vis adeo mirabilis eſt, ut Salvator, cujus unius eſt juſtas tradere ideas, quæ ſunt habendæ de iis, quæ ad ſalutem noſtram pertinent; illud ſemper proponat tamquam principium fœcundum, & agens, omnia corrigens, omnibus motum tribuens, ac nos in eorum vitam, moreſque traducens, qui ſeſe oculis noſtris exhibent tamquam exemplaria, quæ a nobis imitanda eſſe cenſemus. Itaque ſecundum Jeſu Chriſti mentem conſiderare debemus bonum exemplum, veluti univerſalem cauſam, quæ ſeſe extendit ad omnia, quę ſecreta virtute, quam obtinet, ſuavem, jucundamque nobis vim facit, ut velimus ſimiles illis fieri, quos intuemur. Hoc fermentum eſt, ſecundum Jeſu Chriſti verba, per oculos in cor ipſum ſeſe inſinuans, illud movens, & animans, ejus immutans ſtudia, alioſque illi conceptus immittens, vitii turpitudinem aperiens, ac virtutis pulchritudinem oſtendens, illius quidem horrorem ciens, hujus vero concilians exiſtimationem. *Sermo Manuſcriptus*.

Bonum nos magis movet cum illud intuemur.

Bonum, quod allicit, ac per ſe alios in ſui amorem trahit, recentem a bono exemplo vim percipit, cui reſiſtere nequaquam poſſumus, cum ſæpe ſe nobis offert. Verum eſt, ad primum ejuſdem intuitum ſecretam in nobis voluptatem oboriri, ex qua naſcitur deſiderium ejus rei exercitationem amplectendi, quam amore dignam cenſemus; at numquam ne accidit, ut hæc voluptas pro bono, quod ſeſe aperit nobis, & hoc illius exercendi deſiderium veluti arbor onuſta floribus, qui urenti vento disjiciuntur, repente concidat, & adſpectu boni, quod hoc pepererat deſiderium, evaneſcente, obliviſcamur omnium, quæ prius inieramus, conſiliorum, ut oſtenderemus tunc ex corde bonum illud amatum fuiſſe, atque cum Apoſtolo diceremus: *Velle mihi adjacet*, bonum nimis plenum eſt illecebris, quam ut fieri non debeat perquiſitionum noſtrarum objectum? Verum quis finis? quo tandem hæc redeunt? Voluptas, quæ ſeſe prodat, utilitas, quæ illuceſcat, animi ægritudo, quæ excitetur, ac inflammetur, hæc omnia aufert deſideria, quibus tantopere bonum optabamus, ac tandem reperimus, nolle nos amplius illud, quod videbamur voluiſſe; *Perficere autem bonum non invenio*. O inconſtans hominis voluntas in bono, quia illud umquam amplecti velis; o deſideria volantia, quæ ad minimam auram mutamini, numquam ne vos ſtatuere, ac figere licebit? Semperne bonum optabitis, quin illud unquam exercere velitis? Impreſſio, quam illud ſeſe vobis oſtendens, in vobis relinquit, ſemperne per ignaviam, atque inconſtantiam veſtram inutilis fiet? At exempli vim adde, ac ſuum pariet effectum. *Idem*.

Ad Rom. 7.

Ejuſdem argumenti.

Licet a bono abhorreamus, ad illud amplectendum impellimur, cum ipſum ob oculos noſtros exerceri videmus. Longa tradere præcepta, præclara documenta tribuere, magnis argumentationibus uti; hoc ut plurimum eſt laterem lavare, ac iter inſtituere mari, ubi nulla ſpes eſt in portum perveniendi; quo magis progredimur, eo magis infinito propemodum variarum viarum, per quas alii nos deducere volunt, numero impedimur, earumque afficimur tædio. *Longum iter per præcepta*. At cum parum afficiamur monitis, ac præceptis, quæ nobis ſuggeruntur, ut ad amorem boni excitemur, ſtatim ac oculis noſtris boni exempli lumen affulget, poſſumuſne reſiſtere vi, quam nobis infert, ut ad earum rerum, quas in aliis videmus, imitationem nos rapiat? *Breve, & efficax per exempla*. *Idem*.

Sermones ſine factis parum ſunt efficaces. *Actor. 1.*

Ubi aliqua de re ſumus perſuadendi, longe majorem oculis, quam auribus fidem habemus; fruſtra has verbis obtundis, niſi illi perſtringantur; deſertiſſimus ſermo nihil ferme valet, niſi ſimilium actionum præſidio fulciatur. Ita videmus Salvatorem hominum, qui in mundum venerat, ut nos erudiret, ac in nobis inflammaret amorem boni, incœpiſſe ea facientem, quæ mox erat docturus: *Cœpit Jeſus facere, & docere*. Sciebat quidem hic Salvator amabilis, quem nihil latere poteſt, exemplum ſecretum eſſe exprobrationem eorum, qui ſuo munere perſungi detrectant; prædicationem eſſe, quæ licet muta, tantam habet ad perſuadendum illecebram, ut illi nemo reſiſtere poſſit; cenſorem eſſe, qui ſeſe oſtendens corripit, atque condemnat; aculeum, qui pungit, atque ad bonum amandum excitat; apertiſſimam demonſtrationem id ſemper probantem, quod a nobis agendum eſt. *Auctor Anonymus*.

Quid hac in re Sanctus Paulus diſcipulum ſuum Timotheum docuit. *Ad Tim. 1.*

Sanctus Paulus Timotheum diſcipulum ſuum edocturus, ut utiliter fratrum ſaluti adlaboraret, ait illi; ſi miniſterii tui munera adimplere cupis, *Præbe te exemplum bonorum operum*; prior fac, quod docendum eſt; da exemplum eorum, quæ ſunt facienda. Sine hac neceſſaria diligentia fruſtra aliquid te ſperas aſſecuturum; nequicquam fratribus tuis Cœli viam aperies, nequicquam Deum glorificare conaberis. Diſcipuli ferventes erunt, ſancti, ac frugi, ſi talem te eſſe ex bonis exemplis didicerint. *Præbe te exemplum bonorum operum*. Niſi hoc perſuaſi fuerint, omnia licet haberes talenta, immo & inſignia patrares miracula, nihil apud alios proficies. Quod autem magnus hic Apoſtolus diſcipulo dicebat, dicamus patri, qui filios ſuos eſt edocturus. Vis familiam tuam ſanctificare, ut chriſtianos decet, liberos tuos inſtituere, domeſticis cœli viam oſtendere? Certiſſima conſtat ratio, qua votorum tuorum ſummam aſſequaris; *Præbe te exemplum bonorum operum*. Talis eſto, quales ipſos eſſe cupis, fac, quod ipſos facere deſideras; eas excole virtutes, quas ab illis acquiri exoptas, evita malum, quod ab illis fieri non vis: exemplum tuum frænum eſt admirabile, quod prohibebit, ne elabantur, ac tuæ vivendi rationis imitatores in ſe eadem exprimentlineamenta, quæ in teipſo deprehenderint. *Idem*.

Quod ducum bellicorum hoc bonorum virorum domi fuit exemplum.

Quomodo, & quo concepto motu tot incertes, ignavique in exercitibus milites in apertiſſima ruere audent pericula, ipſa murorum ruinam inter juges ignes, atque adverſantium tormenta conſcendere? Quomodo validas hoſtium copias laceſſere, eaſque in fugam conjicere audent, licet illæ obnitantur, licet terrorem incutiat tot fortium ad dexteram æque, ac ſiniſtram cruenta morte obeuntium intuitus? Nonne Ducum exemplum hunc militibus ardorem immittit, ac fieri jubet, quod alioquin fieri nequaquam poſſe videretur? Cur ergo non idem operetur in nobis exemplum, ut nos ad virtutem inflammet? Cur non cieat in nobis benefaciendi voluptatem? Cur non imminuat laborem, quem ibi inveniri arbitramur? Cur non doceat, nos id imitari poſſe, quod ab aliis fieri conſpicimus? *Sumus inter exempla, quare deficimus?* ajebat olim Sanctus Auguſtinus, ut ævi ſui fideles ad virtutis amorem accenderet. Cum inter tot bona exempla vivamus, poſſumuſne adhuc non eſſe boni? Affectus noſtros non infringere, cum illis alios dominari videamus? Dei cauſam non tueri, cum inter illos verſemur, qui ejuſdem gloriæ tantopere ſtudent? Muneribus noſtris non perſungi, cum alios tanta ſollicitudine ſua obire inſpiciamus? *Sumus inter exempla, quare deficimus? Idem*.

Bonum exemplum inſignis eſt eorum cenſura, qui illud ſequi detrectant.

Mulier, quæ ad frugem redit, graviſſima eſt earum cenſura, quæ probe ſciunt ſe multo magis reformatione indigere, neque ſatis conſtantiæ, & boni ſenſus habent, ut ipſum faciant. Adoleſcens, qui mores ſuos corrigit, aculeatam libidinum ſuarum ſociis efficit correptionem, quibus hoc exemplum palam oſtendit inevitabilem ſeſe reformandi neceſſitatem. Secreto dolore carpimur videntes eos, qui nobis nequaquam meliores erant, ſapientiores factos; turpibus jocis nimis importunas exprobrationes alio detorquere conamur; ſed non ridet conſcientia, atque dolor cum ſtimulis creſcit. Hæc autem odii eſt cauſa improbis in viros probos; hæc vera irriſionum origo, quibus in mundo virtus excipitur; & hoc expectandum; donec in mundo nefarii homines aderunt. Nimia lux ægris oculis obeſt, & malum irritat ingenium. *P. Croiſet in Spiritualibus Conſiderationibus*.

Dei Filius homines ſuo erudiit exemplo antequam verbis edoceret. *Actor. 1.*

Documenta valida ſunt, ubi reguntur exemplo; non contingit unquam, ut aliis ea perſuadeamus facienda, quæ nos ipſi non facimus. Hac de cauſa, o mundi Salvator, ſcriptum eſt, te facere incœpiſſe, quod deinde præcepiſti: *Cœpit Jeſus facere, & docere*. Hæc agendi ratio prorſus erat neceſſaria; ſicuti enim leges, ac veritates mundi conſuetudinibus, vel potius erroribus, & abuſibus, qui poſt mundi creationem obreperant, omnibuſque naturæ ſtudiis velificabantur conſtituere ſuſcepiſti; fieri non poterat, quominus illæ in hominum cordibus immenſos invenirent obices, atque ne ſe illis ſubjicerent, ſe illis nequaquam pares eſſe affirmarent. Verum hæc ratio, quæ fallax eſt, ac male excogitata, momento difflari poteſt; tu enim ipſe jugum illud tuliſti, quod illis injicere cupiebas, tu primus exercuiſti, humiliationes, contradictiones, omneſque chriſtianas virtutes, quas illis proponebas; ideoque immerito ſub mero impoſſibilitatis aſſertæ titulo, quæ mendax eſt, grave onus rejicere voluiſſent. *Abbas Trappenſis in Moralibus Conſiderationibus in Evangelium S. Matthæi*.

Melius exemplis docetur, quam verbis.

Si vis alios ſapientes, ac virtute præditos fieri, opus eſt, non ſolum te evitare, ne illis malum præbeas exemplum, illis perſuadere, quod noſti, verum etiam ſemper ea exempla, quæ imitentur, ob oculos ponere, & factis primum, quam dictis erudire. Ea potius ſectantur, quæ ab aliis fieri vident, quam quæ dici audiunt: verba illos, ut ita dicam, efflorеſcere tantum faciunt, ſed facta eos movent, atque perſuadent. Cum virtus tibi in corde non reſidet, quæcumque dicas, aliis hanc perſuadere non poteris. Numquam in iis, quæ a ſenſu noſtro abhorrent, ſumus eloquentes, ſed licet etiam verba bonum aliquem effectum gignerent, metuendum eſſet, ne ſtatim ille actionibus deleretur. Difficilius eſt, quam exiſtimetur; diu contra cordis impreſſiones obniti; neque in factis æque facile fit, quod in verbis. *Liber cui titulus, de Educatione filiorum a J. Pic. editus*.

Non ſolum ex bonis, verum etiam ex malis exemplis proficiendum.

Ne bona ideo ſolum exempla reſpicias, ut ea probes; atque ut teipſum aliis obtrudas illa ſummis laudibus celebrans, ſed ut ex illis fructum percipias, conferens illa cum ſtudiis tuis, tuaque agendi ratione, ac in corde tuo obicem tollens, quem fortaſſe habes, ne illa ſequaris. Si bonis repletus es conſiliis, tam ex bonis, quam ex pravis proficere potes exemplis, ſenſus concipiens illis oppoſitos. Quod aptius eſſe poteſt ad hoc, ut reſipiſcas, quam nefarii hominis vita, actiones, & contemptus, in quo apud homines eſt; dummodo velis in te eos frangere affectus, qui in illud, in quod ipſe decidit, ſcelus te poſſent impellere, atque abhorrere ab omnibus occaſionibus, quæ ad illum aditum pandunt. Dubitandum non eſt, mundum hominibus virtute præditis repletum iri, ſi quilibet attente ad examen vocaret quæcumque ob oculos ſuos accidunt, atque in ſuam utilitatem converteret quæcumque bene, vel male fiunt. Qui ex omnibus proficere vellet, nihil inutile reperiret, & peſſima etiam exempla eamdem ac optima illi utilitatem afferrent. *Idem*.

Ejuſdem argumenti.

Homines ideo in ſocietate vivunt, ut ſibi indigentibus mutuo operam præſtent, atque ultro citroque ſuos defectus corrigant. Hæc duo ſunt præcipua officia, quæ illos invicem nectunt. Cum illi, cum quibus verſamur, nihil conferre volunt, ut imperfectiones noſtras bono tollant exemplo, quod nobis præbere tenentur; ita nobiſmet debemus conſulere, ut in quæſtu ponamus ipſorum etiam defectus, & vitia pro virtutibus, boniſque actionibus, quas nobis deberent oſtendere. Verum tantum abeſt, ut in hac ſententia verſemur, quod immo e contra aliter prorſus alienis factis abutimur: bona quidem exempla potius ex affectatione, & vanitate, atque ut æqui videamur judices, admirantur, quam quia illis vere afficiamur; mala vero nos in defectibus noſtris confirmant, ac efficiunt, ut novos contrahamus. *Idem*.

SUPPLEMENTUM.

Exemplum Bonum.

Cui rei innititur neceſſitas præbendi bonum exemplum.

NEceſſitas bonum exemplum tribuendi chriſtianæ innititur Charitati, quam proximo debemus, & cujus mandatum adeo ineluctabile Dei Filius nobis propoſuit, ut ſi ea defuerit, ipſe nos neque amicos, neque diſcipulos, immo neque veros habeat Chriſtianos. Chriſtianus enim ſibi ſoli chriſtianus non eſt, tenetur enim pro viribus aliorum etiam ſaluti proſpicere: *Mandavit illis, unicuique de proximo ſuo*. Quamobrem utrumque vitium eſſet æque probro dignum, ſeu extrinſecus virtute præditus videaris, cum intus minime ſis; ſeu, ſi fieri poſſet, intrinſecus virtute ornatus ſis, & extrinſecus prorſus alius videaris; charitas enim Chriſtiana duo hæc officia complectitur. Primum eſt, conari placere Deo virtute ſolida, ſine faſtu, & hypocriſi; alterum vero proximum ad boni praxim bonis exemplis inducere; ita ut exterior tantum virtutis ſpecies nihil ſit, ſed cum interiori conjuncta, ſit veluti corpus, quod illam ſenſibus ſubjicit, & homines allicit ad illam ſequendam juxta illud veteris cujuſdam effatum, ſi hæc poſſit corporeis oculis cerni, neminem fore, qui illius amore non teneatur. Itaque inter Angeli, hominiſque virtutem hoc intercedit diſcrimen, S. Thomas ait, Angeli virtutem merum eſſe ſpiritum, ac intrinſecus eſſe abſolute perfectam; hominis vero virtutem quatenus conſtat anima, & corpore, quatenus viſibilis, & ſociabilis eſt, atque cum aliis verſatur hominibus, ſuum quidem intus habere principium, ſed extra ſuam perfectionem habere; ideoque bonum exemplum eſſe veluti florem, nitoremque virtutis, cujus decorem, & perfectionem conſtituit. Externa pars oſtendit, quid intus lateat; non ſolum ut homines illam intueantur, laudibus celebrent, nobiſque plaudant, quæ nocens eſſet vanitas, ſed ut illam ſequantur, & imitentur, quod proprio nomine bonum vocatur exemplum. *Auctor Sermonum in omnia argumenta &c.*

Eccli. 17.

Chriſtiani veluti corporis ejuſdem membra viciſſim aliorū bonorum quærere debent.

Videtur Deus omnes homines ſocietatis vinculo conjungens, voluiſſe, ut inter eos omnia eſſent communia, ipſæ etiam virtutes, quarum ſi ſingulis meritum, ac proprietatem permittit; vult talem, eas eſſe poſſe utiles aliis, & pręceptum charitatis, quod nos Deo ſimul, & hominibus obligat, exigit, ut ita Deo tribuamus quidquid ſumus, ut proximus noſter, ex iis quæ facimus, fructum valeat percipere. Hoc autem officium ajo ex præcepto charitatis oriri; quoniam hic amor in eo

BIBLIOTECA CENTRAL

ſitus eſt, ut proximo maximum bonorum omnium, æternam videlicet illius ſalutem cupiamus; debet enim eſſe Chriſtiana Charitas, quæ finem habet ſupernaturalem, & quæ bonum illi procurare debet eo modo, qui ſit efficaciſſimus; quoniam ipſa ſemet impendere debent, quemadmodum ejuſdem corporis membra invicem ſeſe pro aliis impendunt; videlicet ex animo, & ex omnibus viribus. Hic autem præſentiſſimus facillimuſque modus eſt bonum exemplum; unde ſequitur, hoc eſſe maximum, atque communiſſimum inter omnia officia, quæ erga proximum noſtrum præſtare tenemur; alia enim ſuos habent cancellos, & circumſtantias, quibus determinantur; ſed bonum exemplum officium eſt, quo mortales omnes poſſunt, ac debent defungi. Ad id apta ſunt omnia tempora, loci omnes apti ſunt, omnes occaſiones idoneæ. Hoc igitur officium eſt inevitabile; afficit pauperem æque, ac divitem, ſervum æque ac dominum, quemlibet in conditione, ſtatu, & munere ſuo inſiſtens illi argumento, quod nulla poteſt ratione labefactari. Chriſtiana charitas, & amor proximi nos urget, ut hujus bonum procuremus, cum ipſi poſſumus, & ille indiget: hoc extra omnem dubitationis aleam ſitum eſt; ac unum ex potiſſimis Chriſtianæ Religionis principiis. At hoc ſemper bono exemplo facere ipſi poſſumus, & ille hoc ſemper indiget: nam licet de illo optimum fovere debeamus conceptum, ſemper præſumendum eſt, illum infirmum eſſe, atque uti nos, pronum in vitia; tenemur ergo & ſemper, & qualibet in occaſione illi bonum exemplum præbere; hoc eſt nihil umquam coram fratribus noſtris facere, quod ſine crimine imitari non poſſint; & præterea aliis prælucere exemplo, cum noſtræ conditionis, vel dignitatis officium exigit, ut quod bonum eſt operemur. Quod arctæ neceſſitatis eſt, & a qua noſmet diſpenſare non poſſumus, quin infringamus primum hoc, maximeque neceſſarium Charitatis præceptum, in quo Dei Filius totum Evangelium coarctavit. *Idem*.

Inter fideles non deſunt infirmi, quibus cavere debemus, ne ſcandalum præbeamus. 1. ad Cor. 12.

In hoc myſtico Salvatoris corpore, cujus membra Fideles ſunt, non deſunt debiles, & infirmi; *Membra infirmiora*, quo nomine illos S. Paulus appellat; cumque inde Magnus hic Apoſtolus occaſionem arripiat exaggerandi crimen illorum, qui eos ſcandalis perdunt, mihi videor hinc jure meo occaſionem arripere poſſe oſtendendi vobis neceſſitatem æquiſſimam, in qua ſumus, illos bono exemplo juvandi. Videlicet, ſicuti non deſunt plantæ quædam, quæ ſe ipſas ſuſtinere non valent & proximæ cuique arbori innituntur; ita non deſunt ſpiritus quidam, & ingenia ita affecta, ut ſequantur quidquid vident, & inhæreant iis, quæ ſeſe illis primum offerunt, & ſub eorum oculos cadunt, non aliam vitæ ſuæ regulam habentes niſi aliorum exempla. Erunt virtute prædìti, ſi alii tales extiterint; & vitii partes arripient, ſi has frequentiores, fortioreſque eſſe deprehenderint: quod efficit, ut qui in civitate, vel familia cæteris præſtant, arctiſſimam habeant neceſſitatem aliis bono exemplo prælucendi; quia cum illorum facta hominum oculis maxime pateant, ſunt loco legis, ac normæ iis, qui pendent ab illis, ac ſuæ ſubſunt auctoritati. *Recens auctor*.

Qui præſtant ceteris, tenentur bonum aliis exemplum præbere.

Licet aliis bona exempla præbendi neceſſitas Chriſtianis omnibus ſit communis quatenus ejuſdem corporis membris; hæc tamen eos potiſſimum afficit, qui corporis ejuſdem ſunt veluti oculi, & caput; videlicet, qui deducunt, & regunt alios, qui cæce ſequuntur, quin fere cogitent, quo itur, & quo adducuntur. Summorum virorum actiones, vetus quidam ajebat, ſunt ſimiles facibus, quæ eminus proſpiciebantur, quia in obeliſcorum vertice poſitæ ad iter facientes admonendos. Ita viri hujuſmodi cum eminus videantur, quidquid agunt, in irritum non cedit, & ſicuti omnes illos intuentur, ita unuſquiſque illos imitatur; ita ut præcipiunt, quodammodo quidquid agunt, & quidquid non agunt, hoc prohibeant: quippe exemplis eorum vis ineſt præpollens, qua alii trahuntur. Quid eſt Princeps? quærebat olim vetus Orator: & ego quoque hoc ipſum percontari poſſum; quid eſt vir nobilis, Magiſtratus, genere vel auctoritate aliqua inſignis? *Lex loquens eſt*, ſed lex potens, & efficax, quam omnes ſequuntur, & cui quilibet ſeſe accommodat; & cum id genus homines ante alios virtutem ſequuntur; exemplum hoc loquitur, perſuadet, ac poſt ſe omnes homines trahit. Ratio eſt, quod homines vulgo non ſatis luminum habent, non ſatis eorum qualitates ſecernunt, ut eas vereantur, quæ in honore habenda ſunt, & illas contemnant, quæ probro ſunt dignæ. Ita igitur accidit, ut honor nobilium conditioni inhærens efficiat, ut eorum quoque vitia colantur ſi vitioſi fuerint, & virtutes etiam obſequio, & honore dignæ cenſeantur, cum in illorum perſonis videntur. *Idem*.

Sibi proponere deberent tamquam exemplar zelum Romani civis pro Republica.

Cum qui inter cæteros dignitate, gravitate, ætate præſtant neceſſario bonum teneantur exemplum præbere; cum illi hoc munere perfunguntur, dici poteſt, quod olim dictum fuit de generoſo Romano; illum adeo ſtrenua, & conſtanti virtute fuiſſe, ut videns Reipublicæ excidium, fecerit vallum ex corpore ſuo ad illud cohibendum, atque illud fuiſſe vere prohibiturum, ſi nactus fuiſſet, qui eum ſequerentur, ejuſque amplecterentur exemplum. Hoc illis faciendum eſt, qui quocumque titulo præſunt aliis; ſibimet perſuadere debent ſe a Deo poſitos eſſe, ut vitæ ſuæ exemplo ſuſtineant Chriſtianiſmum per morum corruptionem vergentem ad interitum, ut auctoritatis ſuæ pondere illum a lapſu retineant, ut mortales omnes intelligant, glorioſum eſſe obtemperare Deo, & partes illius ſuſtinere perfectione vitæ prorſus Chriſtianæ; licet unus, & ſingularis eſſe deberes in ſenſu tuo, atque ab omnibus deſerendus eſſes, tibi dicendum eſt cum Propheta: *Singulariter ſum ego, donec tranſeam*. *Auctor ſermonum in omnia argumenta &c.*

Pſalm. 40.

Quomodo loqui, & ſeſe gerere debeant.

Licet omnes alii ejuſdem conditionis in luxu, ac ſplendore viverent (ſecum hæc ſibi volutare debet, qui cæteris præſtat) licet ſe magnificentia, victus lautitia, ſervorumque numero ſingulares præberent: ego tamen torrenti huic adverſabor, mihique ſatis erit, quod neceſſe eſt ad honeſtum victum, ut quæ ſupererunt in eleemoſynas effundam. *Singulariter ſum ego*. Hoc ſibi dicere debet Chriſtiana mulier, dum reliquæ ad theatra, choreas, cœtuſque ſe conferent: in penetralibus meis abdita modeſtam, & verecundam vitam ducam, quidquid blateret mundus; ita dum aliæ in jocum ſancta quæque traducent, vel proximi famam proſcindent; teſtabor palam hoc homine Chriſtiano, & honeſto eſſe indigna. Ita loqui oportet, ita ſeſe gerere debent in quacumque dignitate, vel loco ſupra cæteros conſtituti ſint: hoc exigit Deus ab illis omnibus, qui quocumque modo aliis præſunt; neque enim tenentur ſolum bonum exemplum præbere eo jure, quod omnibus Fidelibus commune eſt, verum etiam peculiari munere, quod ex eorum ſtatu, & conditione proficiſcitur. *Idem*.

Zelus a nobis habendus pro ſalute proximi, efficere debet, ut illi bonum præbeamus exemplum.

Cum ea charitas, quam pro proximo nobis habenda eſt, quædam ſit emanatio illius qua proſequimur Deum, habet quoque Deum pro fine, & objecto ſuo præcipuo; hoc eſt ad id tendere debet, ut ille cognoſcatur, & ametur a proximo, cui per hoc maximum bonorum omnium procuramus. Hic zelus vocatur, præſtantiſſimus charitatis effectus, de quo cum S. Ambroſio dico, licet virtutes omnes, ut ita dicam, carnem in Salvatore aſſumpſerint, qui in terras dilapſus eſt, ut fieret omnibus hominibus exemplum, licet illas in ſua ſancta Humanitate quodammodo conſpicuas reddiderit, ut omnes ad earum imitationem allicerentur; tamen noſtra uti opera voluiſſe, ut officium hoc perſequeretur, ac illud exemplo noſtro perficeret. Hoc in ſenſu nobis cum D. Paulo dicendum eſt: *Adimpleo ea, quæ deſunt paſſionum Chriſti*. Sed quid deeſt? Applicatio, & imitatio; ita ut quemadmodum ſe nobis ſimilem præbuit, ut illi ſimiles ſimus: vult nos virtutes, & actiones ejus imitari, ut aliis etiam ſimus exemplo. Petit, ut exemplis illius aliquid addamus, quibus quidnam poſſumus addere? Noſtrum ipſum exemplum, quod, ut ita dicam, exemplo ſuo præſtat, quod ad aliorum captum eſt accommodatius. Filii Dei exemplum lucem habet quæ pluribus nimis coruſcat; quid enim mirum eſſet dicere, hoc, vel illud a Deo factum eſſe? Quod vero homo alter naturæ ejuſdem, conditionis, & infirmitatis, ac nos, id fecerit; hoc nullam excuſationem admittit, nullam reſponſionem; & jure non poſſumus a bonis Exemplis probandis, ſequendiſque recedere. *Auctor Sermonum in omnia argumenta*.

ad Coloſſ. 1.

Exemplo noſtro debemus perficere quod deeſt exemplo Filii Dei, & quomodo.

Dei Filius nos ad Chriſtianam religionem, & ſui ſequelam hac appellat conditione; videlicet ut opus ſuum perſequamur, & perficiamus. Quodnam autem hoc illius opus eſt? Fateberis, puto, hoc eſſe homines ſalvos faciendi & quacumque fieri poſſit via ad virtutem adducendi. Verum quemadmodum non poterat ille ſingulos, & immediate erudire per ſe, ut huic ſuppleret defectui, in locum ſuum Chriſtianos omnes ſuffecit, ut ſecundum hunc finem operarentur, alios quidem peculiari modo, ac magis explicita ratione veluti Apoſtolos, qui terras, & maria perluſtrarunt; alios ex officio, qui populis verbum illius prædicarent, veluti Paſtores, & Concionatores, ſed omnes exemplo, quod omnibus commune eſt. In hac potiſſimum re Chriſtianus ſuſtinere debet honorem quem habet, quatenus ad Dei cultum evocatus, & ferre præ ſe amorem, quo illum proſequitur, illi comparando ſubditos, qui fideliter ipſi deſerviant, quia hoc pacto charitas, qua proximo ſubvenit, tendit in Deum, quemadmodum a Deo proficiſcitur. *Idem*.

Bonum exemplum eſt loco lucis virtuti; ſicuti lux vitæ inſervit.

Amor, quo proximum complecti debemus, ſalutem ejus bonis exemplis procurando, pro exemplari Dei Filium habet, qui cum non vixerit in ſtatibus omnibus, & conditionibus nos ſocios in hoc officio delegit, ut quod ille incœpit perficeremus. Hoc pacto adeſſe ille debet in omnibus locis; hac ſucceſſione omnibus temporibus operabitur, hac induſtria ſeſe in tot multiplicat exemplaria, quot in omni conditionum genere veri inveniuntur Chriſtiani; & hac denique ex cauſa dicebat Apoſtolis ſuis quod ad omnes fideles extendendum eſt: *Vos eſtis lux mundi*, vel ſaltem tot aſtra, quæ lucem ab illo receptam quocumque reflectere, & effundere debent. Ita ut diſcamus humilitatem Chriſtianam, cum boni exempli fulgore conjungere ſatis eſt oculos in Cœlum attollere, ut ibi conſideremus ſtellas quæ in ſcripturis ſunt figura Juſtorum. Licet hæc immania ſint corpora propter magnitudinem ſuam, luce, ardore, ac igne referta; tamen non niſi punctum quod nitet, intuemur; & Cœlum reliquas partes nos celat. Hoc vitæ Chriſtianę ſecretum eſt, ſubtrahere hominum oculis noſtrarum virtutum meritum, noſtra pietatis exercitia, eleemoſynas, mortificationes, bonos ſenſus, quos Deus in nobis ciet, ut occultam vitam vivamus. Tamen aliquid illius lineamentum extrinſecus emicare, ſinendum eſt, nobis Chriſtiani hominis officia obeuntibus, Dei verbum audientibus, xenodochia, & carceres quandoque inviſentibus, ut bono ſatisfaciamus exemplo, & Chriſtianę charitatis officio per zelum, quem pro Dei gloria habere debemus. *Glorificate, & portate Deum in corpore veſtro*: inquit Apoſtolus. *Idem*.

Matth. 5.

2. Cor. 6.

Bonus vir tantum proficit exemplo quantum doctiſſimus quiſque Orator.

Audire mihi videor mundi Salvatorem eadem nobis verba, quæ olim ſuis dixit Apoſtolis dicentem: *Exemplum dedi vobis; ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis*. Ipſe vobis exemplo præluxi, opus eſt, ut & vos viciſſim aliis præluceatis; ut voſmet cogitetis tamquam peculiares Apoſtolos, quibus immediate a Deo miſſio data eſt; grex veſter eſt familia veſtra vobis exemplo veſtro ad virtutem formanda: *forma facti gregis ex animo*, inquit Princeps Apoſtolorum. Zeli veſtri materia erunt ſocietates omnes, in quibus verſabimini, quibus conabimini oſtendere nitorem virtutis inter tot vitia illi offundentia caliginem. Vita veſtra, quidam S. Pater ait, eſſe debet vivens, & animata Evangelii interpretatio, ut illud explicet, atque aliis intelligendum præbeat praxim illius oſtendendo. Tot eſtis legati, & miniſtri Filii Dei, ut Apoſtolus loquitur; *Pro Chriſto legatione fungimur*; totidem velut echo vocis illius, ut reſonet iis in locis ubi audita non eſt; verbo, tot veluti Salvatores, qui ut ille, operari debetis ad ſalutem hominum, apud quos exemplum veſtrum inæſtimabile bonum poteſt efficere. *Auctor Sermonum in omnia Argumenta &c.*

Joan. 13.

1. Petr. 5.

2. Cor. 5.

Bonum exemplum eoſdem habet effectus in mentibus noſtris quem lux in corporibus.

Meminerimus oportet a Dei Filio bonum exemplum vocari lucem, ad innuendum illud virtuti æque neceſſarium eſſe, ac lumen vitæ, quoniam eoſdem parit in mentibus noſtris effectus, ac lumen in corporibus noſtris: bonum quippe exemplum nos illuminat, oſtenditque bonum ea in luce, qua nulla formoſior eſſe poteſt. Denique nos calefacit, excitatque ad amplectendum hoc ipſum bonum, quod nobis aperuit. Verum eſt, vulgo dici, ſcitum magiſtrum plus ſcientiæ in mentem per diſcipuli aures infundere, enucleando, & explicando obſcuriſſimas, impeditiſſimaſque difficultates, quam hic oculorum ſuorum ope diutina lectione poſſet percipere: nec diffiteor, ſi intra naturalis philoſophiæ terminos, aut veritates mere theoreticas ſubſiſtamus. Quod enim pertinet ad mores, & vitæ probitatem, experientia duce, plane cognoſcimus nos longe aliter affici bono, quod peculiariter nobis per exemplum exhibetur, quam quod generatim per verba, atque præcepta docemur. *Longum iter per præcepta, breve per exempla*, vetus quidam ſapiens ait. Hinc facile intelligere eſt quantum poſſit aliquis bono prodeſſe exemplo, quia cum efficacius ſit omnibus verbis; nulli ſunt Sermones, & Lectiones nullæ, quæ cum illo valeant comparari; & audeo dicere hominem in civitate ducentem vitam, quæ aliis exemplo ſit, ibi majorem parere fructum, quam centum ſimul Concionatores. Nam præterquam quod non extrema Concionatoris conditio eſt, ut factis potius prædicet, quam verbis, alioquin vox illius *Cymbalum tinniens* eſt, ut inquit Apoſtolus, & ſonitus, qui in aere evaneſcit: bonum exemplum quod mutus Concionator vocari poteſt oſtendit bonum, ac illud in praxi demonſtrat. Hinc fit, ut ſicuti boni theoria omnibus communis eſt, & nequiſſimus quilibet ſecretam alit virtutis exiſtimationem, cujus eſt ſæpe panegyriſta, & admirator; & pauciſſimis tamen eamdem exercentibus; ita exemplo erudire, atque edocere ſit habere lectionem, æque oſtendit, quod dicit, & docet facto, illud per oculos in animum uſque immittens; & quæ proinde ad probandum, ac perſuadendum maxime accommodata eſt. Cum ergo virtus in bono faciendo, non autem tantum cognoſcendo conſiſtat, qui faciens exemplo docet, prorſus alia ratione docet. *Idem*.

Conſolatio ad eos, qui ſe in mundo putant inutiles.

Quantæ conſolationis hoc eſt homini virtute prædito, qui aliquando ſe in terris inutilem eſſe arbitratur, & ineptum ad aliquid efficiendum pro Deo, & qui nihilominus validis impulſibus ſe agi cognoſcit, ut mortales omnes ad Deum amandum, eique inſerviendum adducat; cum videt zeli ſui ardorem infirmitatibus impeditum; vel qui de ſua conditione conqueritur, qua prohibetur, ne quid magnum, ac inſigne pro Dei gloria aggrediatur? Non eſt, o fideles, cur invideatis vel Concionatoribus ſuggeſtus, & diſertiſſimos eorum ſermones, vel Apoſtolicis viris curſus, ac labores ipſorum. Exemplum, & verecundia veſtra in tanta aliorum licentia, fortius prædicat, & magis fortaſſe anni unius ſpatio proficiet, quam Concionator fortaſſe toto vitæ ſuæ curriculo. Modeſtia, pietas, verecundia veſtra ſingulis diebus prædicare poteſt. Patientia, quam præ vobis feretis in hac ærumna, & perſecutione perferenda teſtem habebit totam civitatem, quę veſtris exemplis ædificabitur. Egrediamur ad prędicandum, dixit olim S. Franciſcus cuidam ex fratribus ſuis, qui per compita, atque urbis plateas deductus, cum iterum domum adduceretur, quin ab illo verbum audiiſſet; ratus ſilentium hoc profectum fuiſſe ex oblivione hominis occupati Deo, & alte in cœleſti contemplatione demerſi, & cupiens illi revocare in mentem finem, quem animo conceperat, concionandi, id actum jam fuiſſe, audiit, a viro Sancto: noſmet oſtendimus; viſi, conſpectique fuimus; hic eſt ſermo, qui mihi erat faciendus. Adeo verum eſt, quod de viro bono dixit Tertullianus: *Dum videtur, auditur*. Satis eſt illum intueri, ut audiatur. *Auctor recens*.

De Tallio.

Verbo Dei, quod tamen Apoſtolorum fulciebat exemplum, accepta referenda eſt mundi converſio.

Cuinam acceptum referendum eſſe arbitramini inſigne illud miraculum converſionis mundi totius? Dei verbo, dicetis; nec diffiteor, ſed huic verbo, quod animatum erat, & probatum exemplo, ſine quo Apoſtoli altera quidem manu ædificaſſent, altera deſtruxiſſent, ac tota eorum doctrina nullos habuiſſet ſectatores. Sed cum populi viderint doctrinam hanc cum vitæ eorum exemplo conjunctam; cœleſte hoc lumen ſta in oculis totius Orbis terrarum emicuit, tantaque in luce coruſcavit, ut non videri minime potuerit. Evangelii veritates magnum edebant fragorem, ac in ore illorum tonitrui ſimiles videbantur, S. Chryſoſtomus inquit; ſed præcedebant illis fulgura in vita, atque actionibus eorum; & diceres, ſicuti lux ſolis ſeſe quocumque momento diffundit, ita lumen exempli facile omnium penetrare corda, adeo efficax eſt, tantamque habet vim perſuadendi, ut doceat bonum. Hoc ſępe plus habet virium, quam miracula, teſte Magno S. Joanne Baptiſta, qui nullum, quod ſciamus edidit ſignum; ſed exemplum vitæ illius, ſed zelus, & pœnitentia ejus omnes alliciebant peccatores; & ſi Apoſtoli numquam oſtendiſſent in vita ſua, quod populis annuntiabant, nihil cum omnibus miraculis ſuis profeciſſent. Reſuſcitaſſent quidem mortuos, oculorum aciem cęcis reddidiſſent, omnes naturę leges ſubvertiſſent; mortales omnes admirati fuiſſent, atque exclamaſſent, miraculum, miraculum; ſed nemo inde vitæ rationem mutaſſet. Quorſum hoc? Actiones illorum diligen-

BIBLIOTECA CENTRAL

ligentius fuiſſent inſpectæ: dictum fuiſſet; non faciunt quod dicunt: ergone ipſi quoque credunt? non ergo perſuadebunt, ut id credamus, & minus adhuc faciamus. Unde liquet certiſſimum eſſe, quod nos illuſtrat exemplum, & melius quam cætera, nos erudit. *Idem.*

Fruſtra magis perſpicuæ veritates annuntiarentur, niſi adeſſet exemplum.

Tale eſt hominis ingenium, ut perſpicuæ conſtanteſque licet veritates illi proponantur, illis ſeſe dedere nequeat, niſi eas in praxim redactas conſpiciat. Audiet ille ſedato corde ſeveriſſimæ diſciplinæ inſtituta, & quidquid in Evangelio ſublimiſſimum eſt; eorumque magnitudinem, dignitatem, & ſanctitatem admirabitur; ſed ut ſe illis ſubjiciat, eaque opere compleat, exigit exemplum. Scit, facile eſſe, Religionis, vitæque ſanctæ ſyſtema aliquod proponere; ejuſque officia, & exercitationes moderari, ſuadere divitiarum, honorumque contemptum, oſtendere vanitatem, & nihilum omnium terrenarum rerum; ſed hæc omnia non admodum commovebunt cor illius; niſi viderit ab iis, qui præclaras haſce leges proponunt, eas in primis obſervari: & hæc fortaſſe ratio eſt, propter quam adeo exiguum fructum, adeo infrequentes converſiones, adeo modicum veræ pietatis in mundo videmus; quamvis numquam tot extiterint Concionatores, tot Miſſionarii, tot directores, tot homines, qui alios erudire conantur. Quorſum hoc? Quia exempla æque rara ſunt, ac frequentia ſunt documenta. Olim unus, vel duo Apoſtolici viri requirebantur, ut civitatum, & provinciarum facies converteretur, atque ut fides, & pietas quocumque ferretur; quoniam verba eorum emanantia ex corde permoto veritatibus, quas annuntiabant, accendebant eumdem ardorem in cordibus eorum, qui illos audiebant. Hodie vero fortaſſe exprobrari poſſet plerifque illud ipſum, quod Salvator Phariſæis exprobravit: *dicunt, & non faciunt*; ideoque verba eorum ſterilia ſunt, quæ non ſolum carent affectu, ſed quæ contemptui, cenſuræ, & irriſioni hominum objiciunt eos, qui docere, corripere, vel alios reformare adnituntur; cum ne ipſi quidem eam regulam ſervent, quam aliis ſervandam proponunt. *Idem.*

Probra, quæ merentur qui non faciunt, quæ docent.

Putandum non eſt, mundum, qui ſæpe adeo parum æquum ſe præbet illis ipſis, qui nullam reprehenſioni præbent anſam, eos pati velle, qui inter cæteros eniteſcere cupiunt per vias, quæ tot præbent rationes illos humiliandi. Ita his minime parcitur: quilibet ſpiritalis fit eorum ſumptibus, & nemo eſt, qui ſimul non conferat diſcrimen inter vitam, & ſermonem illorum. Hæc tota merces eſt, quam ipſi expectare debent ex incondito zelo ſuo, qui ab ipſis debet incipere, & non ſeſe effundere in alios, niſi ex plenitudine, & abundantia ſuæ charitatis. Alioquin omnia monita, quæ tribuuntur, omnes correptiones, quæ fiunt, omnes lectiones virtutum, quæ iterantur, aptiores ſunt ad lædendos, quam corrigendos eos, qui illas audiunt; tantumque abeſt, quod meliores fiant, ut in flagitiis ſuis confirmentur exemplo iſta docentium; vel ſaltem nanciſcantur, quomodo ingeſtas ſibi exprobrationes eludant. Fingit vobis patrem omnibus iniquitatibus deditum, cujus filius nimis propenſus eſt ad ſequendum exemplum ſibi præbitum; vel mundanam matrem, ejuſdem ingenii filiam habentem; ſi alter filio temperantiæ præcepta; altera vero filiæ, modeſtiæ, & verecundiæ tribuere voluerint, hoc proculdubio omni carebit effectu, & jucundum eſſet intueri, quo vultu hoc illi aggrederentur, & quem ex increpationibus ſuis quæſtum referrent. Poſſentne illi evitare juſtiſſimum illud probrum: Heus tu! qui alios reformare cupis, a te ipſo duc initium, & ſi vis nos monita, & conſilia tua ſequi, cur tu ipſe illa non amplecteris? *Idem.*

Exemplum duos habet effectus, reddit virtutem viſibilem, & excitat ad illam ſequendam.

Si boni exempli effectus eſt nobis præbere virtutem ut ita dicam, oculis, manibuſque attrectandam: alter quoque ejuſdem numeratur effectus, hoc eſt alios ad bene agendum excitare; eodem fere pacto quo lux, quæ ſimul, & fovet, & lucet. Conſtans quippe veritas eſt, exemplis maximum eſſe pondus, admirabilemque vim in omni conſiliorum genere, ut & celerius, & felicius eorum ſubſequatur effectus; ſeu quod cieat animum, & generoſitatem aliorum, quos pudet non ſequi, quod ipſis inſpectantibus fieri vident, ſeu quod viam ſternat, & oſtendat rem facilem eſſe factu, non autem difficilem, uti vulgo cenſetur. Sed dicere poſſumus etiam hoc magis adhuc eſſe neceſſarium ad virtutem, bonorumque morum diſciplinam; quam plurimæ enim inveniuntur animæ infirmæ, quas inanis metus, & humana ratio a piis exercitationibus deterret, & quæ metuunt, ut ſingulares, ac nimis ſcrupuloſæ habeantur, ſi palam ſe pro Deo ſtare profiteantur. Quamobrem animæ hujuſmodi in periculoſa tentatione hac ſuſtinendæ ſunt; quod nulla re magis fieri poteſt, quam bono aliorum exemplo, quod ab illis ſingularitatis ſuſpicionem avertit. *Auctor Sermonum in omnia Argumenta.*

Qui in dignitate conſtituti ſunt tenentur magis bonum exemplum præbere, & cur?

Cur mortales qui officiis, muneribuſque ſuis maxime eluceſcunt præ cæteris, cur Magiſtratus in urgentiori neceſſitate ſunt poſiti bonum aliis exemplum præbendi? Quia, procul dubio quædam ſunt circumſtantiæ, in quibus, quin aliis, quam exemplo, mediis utantur omnia extrudere poſſunt ex urbe mala, & reliquos omnes ad virtutem inflammare ita ut idem ſit ac plurimum ad mundi totius reformationem conferre, a reformatione ſui ducere initium. Ita zelus ille incautus, ac omni auctoritate vacuus, qui efficit, ut nonnumquam contra ſtatuum omnium corruptelam invehamur, aliquando vero contra abuſus, qui in ipſa juſtitia reddenda committuntur; modo etiam contra ipſam Eccleſiaſticæ diſciplinæ relaxationem, ac tandem contra ea mala, quibus ipſi mederi non poſſumus; hic zelus inquam non procedit niſi ex ingenio acri, ac mordaci, quod biles ſuccendit, & quod per inutiles ſeſe exonerat invectivas. Si nobis deeſt huic malo medendi facultas, liquet Deum a nobis nequaquam rationem expetiturum. Verum hoc tandem intelligamus, ac memoriæ commendemus, generalem morum reformationem, quam tantopere concupiſcimus, pendere a peculiari ſingulorum reformatione; atque a nobiſmetipſis initium eſſe faciendum ut alienæ aliquid conferamus, illis præbentes exemplum, & noſmet facientes exemplaria virtutis omnibus, qui in eadem conditione verſantur; & denique hoc illud eſſe, quod a nobis præſertim expetit Deus. *Idem.*

Immenſa bona, quæ omnibus cedunt ex bonis exemplis.

Si hoc, uti opus eſt, officio defungeris, præbens bonum exemplum inferioribus tuis, & illis qui tuo parent imperio, tu qui in dignitate conſtitutus es, & aliis præes; ne putes te parum feciſſe: impreſſio, quam exemplum tuum efficiet in illis omnibus, qui tibi ſubſunt, ſeſe extendet ad eos omnes, qui te cognoſcunt, & qui tecum verſabuntur. Qui imitabuntur te, alios in ſui imitationem perducent, ac ipſe hoc pacto inæſtimabile bonum efficies. Quod ſi exemplum tuum non parit in omnibus effectum eumdem, ſaltem rubore ſuffundit eos, qui illud ſequi nolunt. Verum ſi dixeris arduum eſſe tibimetipſi hac in re vim facere; id tibi reſpondeo, quod continentia exprobrabat S. Auguſtino: *Tu non poteris quod iſti, & iſtæ!* Quid? tot homines æque illuſtri genere orti, ac tu, & æque ac tu imbecilles hoc aſſecuti ſunt; igitur non niſi intolerabilis hæc tua ignavia eſt, qui illos imitari non vales. Huic rationi nulla fieri poteſt reſponſio. Talis bene hoc, vel illud operatus eſt, cur & ipſe hoc minime facies? Neque minus roboris ineſt huic exemplo ut nos a malo deflectat, quam ut ad bonum impellat; ita ut ſæpius unius boni viri ſufficiat adſpectus, Tertullianus ait, ut nequiſſimum quemque cohibeat: *Vitia ex occurſu meo ſuffundo.* Sola ejus ſpecies, & occurſus tacita exprobratio eſt, & correctio, quam ſuſtinere tenentur; & vitium licet impudentiſſimum ſit, coram illo abjicit arma. Sed quis pudor, videre aliquando tot mortales, qui nos præceſſerunt, & quos ſequi auſi non ſumus. Quæ excuſatio, & quis color a nobis prætexi poterit, cum nobis oſtendentur ejuſdem profeſſionis, ætatis, conditionis homines, qui tantum fecerunt, cum ipſi fecerimus adeo parum? Quæ nobis ſupererit ſpes cum illi, qui nobis iter cœleſte oſtenderunt, primi nos aditu illo prohibebunt, & damnationem noſtram urgebunt? *Idem.*

Conf. c. 1.

Tract. de Pallio.

Exemplum majorem habet vim perſuadendi, quam verba.

Quæritur uter majorem habet vim ad hominem ſapientem efficiendum, oculuſne, an auris? Bonus Magiſter plus ſcientiæ in una tantum lectione per aurem infundet, quam oculi quindecim dierum ſpatio percurrere poterint. Legere non ſatis eſt, intelligendum eſt quod legitur. Intelligere vero non alium habet in nobis aditum, niſi per aures. Hoc ſane dicitur, nec diffiteor, ſi noſmet intra naturalis Philoſophiæ terminos continemus; ſed in iis, quæ ſpectant ad morum diſciplinam, & vitæ normam auribus quidem utimur ad excipienda præcepta, oculi vero omnia fere percipiunt per exempla. Veræ virtutis imaginem oculis haurimus; *ſegnius irritant animos demiſſa per aures, quam quæ ſunt oculis ſubjecta fidelibus.* Bonum, Philoſophus inquit, movet magis oblatum in particulari, & in individuo per exemplum, quam generatim, & per verbum, & virtus per exemplum exhibita, illecebra eſt, qua accedentes omnes faſcinantur. Quidam decem, aut viginti concionibus adfuit, & vitæ rationem non mutavit; qui animæ ſanctæ exemplum conſpiciens ad pœnitentiam commovebitur. *P. Antonius de S. Martino a Porta.*

Nobis exemplo oſtendendum eſt, nobis nullam eſſe cum peccatoribus ſocietatem.

Non agitur amplius, hoc, ut ab idolorum cultoribus noſmet ſecernamus, quippe in Eccleſiæ ſinu ſumus, neque in medio noſtri ullum videtur idololatriæ veſtigium, quæ locum cultui veri Numinis fecit! Verum ſi minus idolorum cultoribus ſepti ſumus, tamen pſeudo-Chriſtianis ſumus circumdati. Spiritalis idololatria in locum viſibilis ſuffecta eſt. Homines non adolent amplius thura idolis æneis, marmoreis, ligneiſve, ſed clam adorant Deos voluptatis, ambitionis, & divitiarum. Crux ſublata eſt ſuper idolorum ruinas; ſed quot apoſtatæ a Jeſu Chriſto ſtatuunt idola ſuper crucem? Quot inſtaurant adhuc impii illius Principis ſacrilegium qui Veneris impudicæ ſimulacrum erexit eo in loco, ubi inſepulta erat Crux Jeſu Chriſti ad illius memoriam delendam? Noſtrum igitur eſt videri per vitæ noſtræ puritatem ſejunctos ab illis, qui moribus ſuis Religionem oppugnant, & opponere fidei, ac diſciplinæ conformitatem, ſceleratæ huic ſocietati Baal, & Jeſu Chriſti Chriſtianiſmi, & impietatis; Dagonis, & Arcæ Teſtamenti, quæ in mundo vulgatiſſima eſt. Sed quoniam adeo pauci inveniuntur veri Chriſtiani, ut vix ullum appareat lineamentum Eccleſiæ filiorum ſuorum vitiis deformatæ, tanta nobis adhibenda cura eſt, ut illa in vita noſtra agnoſcantur, quanta utuntur alii, ut illam vita ſua deleant. Quo plures ſunt legis prævaricatores, eo magis nobis contendendum eſt, ut ejuſdem perfecti obſervatores videamur. Pro virili nobis objiciendum erit torrenti licentiæ vallum boni exempli; ſumendum antidotum vitæ irreprehenſibilis inter ſcandali contagionem, & concedendum in Jeſu Chriſti partes contra turbam peccatorum, a quibus proditur. *Abbas du Jarry.*

Erudire & illuminare proximum quodam in ſenſu eſt omnium fidelium officium.

Non deeſt ratio quædam illuminandi proximum, ac lumen ferendi, quæ generatim ad fideles omnes pertinet, & quodam in ſenſu Dei Filius omnibus dicit vos eſtis lumen mundi. Hæc autem erudiendi ratio eſt excitare omnes homines ad virtutem exercendam bonis exemplis. Exemplum plurimam vim addit verbis, & præcepta numquam majorem obtinent efficientiam, quam cum vitæ ſanctitate ſolidaque virtute fulciuntur. Solum exemplum pro virtute loquitur modo ſatis valido, & ad perſuadendum aptiſſimo. S. Petrus hoc aſſerebat, cum docebat Chriſtianas mulieres ſanctam vitam ducentes plurimum ad virorum ſuorum converſionem conferre. Puram ab omni labe vitam ducere, diligenter ſua munera obire, eſt igitur ex D. Pauli ſententia, præſtantiſſima ratio annuntiandi Evangelium. *Lambert in Anno Evangelico. Tomo 7.*

Quænam bona opera fidelis celare debeat, quænam ea ſint quorum teſtes habere debet homines.

Generatim loquendo duo ſunt bonorum operum genera, alia quidem vulgaria, & omnibus ſtatibus communia, cujuſmodi ſunt, ſacris quotidie intereſſe Myſteriis, crebro Eccleſiæ Sacramentis refici, ac frequentibus, piiſque lectionibus indulgere. Alia magis ſingularia ſunt, & hac de cauſa ſancti Patres ſuadent, ut hæc privatim fiant, ne hominum plauſus per illa captari videantur. Quod ſpectat ad bona opera omnibus communia, opus eſt, ut omnes teſtentur, te in illis exercendis eſſe fidelem; etenim vel publicus homo es, vel privatus; ſi publicus, Præſul, Princeps, ſuperior, jam tibi conſilium non eſt bonorum tuorum operum cognitionem non auferre, ſed arctiſſima neceſſitas eſt: Tua enim agendi ratio exemplar eſt, ſecundum quod alii ſeſe componere conſueverunt. *In omnibus te ipſum præbe exemplum bonorum operum.* Sin autem privatus, proximi utilitas, qui non modicum ex tuis exemplis fructum poteſt percipere, ut dictum eſt, tuaque utilitas propria te adigit, ne bonum, quod agis, nobis abſcondas. Etenim cur talem te non prodis, qualis es? timebiſne, ut aperta virtutis profeſſio non ſinat amplius, ut honeſte prodeas in cœtus, ac prophanas mundi hujus amatorum feſtivitates? Immo hac de cauſa intereſt tua nullam eorum habere rationem, & palam in pietatis partes concedere. Id ubi ſemel feceris, ſemper tueri voles, ideoque procul amoveberis a ſexcentis labendi occaſionibus, in quas mundi neceſſitudo te adduceret. Profecto Salvator ait: *Te faciente eleemoſynam, neſciat ſiniſtra tua, quid faciat dextera tua; ut ſit eleemoſyna tua in abſcondito; & Pater tuus, qui videt in abſcondito, reddet tibi. Oraturus in cubiculum tuum ingredere, & curam habe ne videaris hominibus jejunans.* At non ideo vult, hæc bonorum operum genera occulta eſſe, alioquin exempla ejus dictis ipſius adverſarentur. Salvator hoc vult, rectam, ſinceramque eſſe intentionem tuam tamquam hominis clanculum eleemoſynam facientis, & orantis quin a quolibet videatur, ſe immo lavantis, unguentiſque, ne aliis jejunare videatur; quod innuunt verba illa: *Attendite, ne juſtitiam veſtram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis. P. Segneri in Meditationibus.*

Ad Tit. 2.

Matth. 6.

Non vult Deus omnia opera noſtra ſecreta eſſe, ſed vult nullum a nobis fieri, ut videamur ab hominibus.

Juſtitiæ nomine generatim omnia opera bona continentur; & ipſa omnia bona opera ad tres ſpecies rediguntur, ad opera mortificationis, ad opera charitatis, ad orationis praxim. Hoc poſito conſiderate quomodo Jeſus Chriſtus vobis de bonis loquatur operibus. Non ait *attendite ne juſtitiam veſtram faciatis, ut videamini ab eis.* Malum igitur non eſt, homines eſſe teſtes jejuniorum noſtrorum, eleemoſynarum, precum; immo hoc vult; malum eſt quærere, ut cum bona opera facitis, tunc videamini. Itaque omne periculum, quod hic eſt, & quod prævertendum eſt, hoc eſt, quod videri vultis, cum id quærere debeatis, ut opera veſtra bona videantur. Cæterum nullam intentatam relinquit artem Satanas, prohibiturus, ne modicum illud boni, quod in mundo fit, innoteſcat. Vellet, quidquid ferventium Chriſtifidelium ſupereſt adhuc, in latebris, atque ſpeluncis verſari non ſecus ac olim cum Eccleſia perſecutionibus quateretur; novit enim bonorum exemplorum vim, & hæc oculis noſtris ſubtrahere conatus. Hic ſalutis noſtræ inimicus olim graviſſimum indixit bellum Sanctorum ſimulacris: hac mente profecto, ut fidelibus auferret objecta, quibus eiſdem exhibebantur omnium Chriſtianarum virtutum exempla; & hoc eodem conſilio, quantum fieri poteſt prohibet, ne ſervi Dei vitæ ſuæ ſanctitate mundum ædificent. Sexcentas illis ſuggerit cauſas, ſubtrahendi mortalium oculis opera bona, quoniam hæc totidem voces ſunt peccatoribus ignaviam ſuam exprobrantes, tot aculei illos urgentes, ut Deo fideliter ſerviant. Ne igitur hac in re fallamini; cupiditas celandi bonum, quod fit, non eſt ſemper humilitas; nonnumquam calliditas eſt ſpiritus nequam, qui adverſari conatur bono, quod bonum pareret exemplum. Unum hominibus placendi deſiderium mihi interdicis, Salvator, non vis enim, ut in oculis eorum bene operans in hoc poſitam eſſe putem mercedem, ſi illorum conſequar plauſum, & laudem. Neque aliud melius exoptare poſſet Satanas, quam ut ſervi tui deliteſcerent, & ſola iniquitas late in mundo graſſari videretur. Novit ille quantum imperii ſui conſtitutioni bonum adverſetur exemplum; tu vero Domine qui tuum conſtituis imperium per ſanctitatem eorum, qui te ſequuntur, non vis illos amittere fructum operum ſuorum illa humana aliqua ratione corrumpendo. *P. Segneri in Meditationibus Tomo 4.*

Fideles omnes exemplis ſuis confirmare debent legem quam profitentur.

Jeſu Chriſti monitum omnes Chriſtianos afficit, præſertim vero Religioſos, qui in ſolitudine ſeſe peculiariter Dei ſervituti devovent. Opera illorum non ſolum coram Deo, verum etiam coram hominibus reſpondere debent nomini Chriſtiano, vel Religioſo, quod gerunt, ut mundus univerſus virtutibus eorum ædificatus *glorificet Patrem ſuum, qui in cœlis eſt.* Cæterum quod Chriſtianiſmus, quem profitemur, lumini comparetur, hæc non eſt exaggeratio quædam ad Religionis noſtræ gloriam amplificandam; ſed oraculum eſt plane in ſacris ſcripturis expreſſum: *Eratis aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino.* Sed quid prodeſt in Chriſtianiſmi luce verſari, ſi opera derogant fidem dignitati Fidelium, qua ornati ſumus? Non ne hoc pacto dedecore, & contumelia afficimus Evangelium, quod profitemur? Ita Apoſtoli æque Fidelibus commendabant; ut & intrinſecus Chriſtiani eſſent in corde, ac tales extrinſecus viderentur. *Modeſtia veſtra nota ſit omnibus hominibus.* Ita loquebantur; ne vitæ ſcandalum in Jeſu Chriſti dedecus cederet; & ut eorum ſanctitas alios ad illius magiſtri Religionem alliceret, quorum diſcipuli tanta erant virtute decorati. *P. Segneri in Meditationibus ſuis.*

Matth. 4.

Ad Epheſ. 5.

Ad Philip. 4.

Exempli bonitate ſuſtinere

Hoc eodem conſilio vult Salvator ut homines opera veſtra bona intueantur. Etenim qui filiorum merita admirantur, facere ne poſſunt quominus

Pa-

BIBLIOTECA CENTRAL UANL

debemus chriſtianorum, & filiorum Dei dignitatem.

Patrem eorum benedicant, & celebrent? *Ut glorificent Patrem veſtrum.* E contra, quam non inferunt filii parum frugi, ac pudici Patri ſuo labem? Neque enim hoc agitur, ut coram hominibus propriam quæramus gloriam; ſed gloriam Dei, gloriam Patris, quam unice debemus inſpicere, augere, ac tueri per operum noſtrorum ſanctimoniam. Eorum homines teſtes eſſe opus eſt, ſed hac tantum de cauſa, ut glorificent Patrem qui in cœlis eſt. Væ igitur fidelibus, qui glorioſam Chriſtianorum dignitatem vita frugi, & prorſus Chriſtiana non ſuſtinebunt. Fidelis per ſtatum ſuum lucerna eſt deſtinata ut luceat, & inflammet exemplis ſuis; eodem momento, quo ceſſat ædificare operibus ſuis non eſt amplius niſi lampas extincta. Quænam Patris cœleſtis gloria eſt, ſe videri in filiis ſuis mitibus, ſimplicibus, humilibus, mortificatis, verbo dicam, deferentibus in ſe caracteres veri Chriſtiani! hi ſunt filii, qui efficiunt, ut Deus benedictionibus cumuletur, & qui inſpirant deſiderium aliis, ut & ipſi eodem habeantur in numero. *P. Segneri in Meditationibus ſuis Tomo 4.*

Ipſis etiam miraculis ea non ineſt vis, quæ exemplis.

Magna quidem virtus miraculis ineſt ad animas ad Deum pertrahendas, ſed non tanta, non ſecus ac prædicationibus, quanta bonæ vitæ boniſque exemplis ad corda movenda. Naaman a lepra mundatus, miraculum agnoſcit, & exclamat: *Vere ſcio, quod non alius ſit Deus, quam in Iſrael*, ſed non ideo idolorum cultum relinquit. Quid igitur illum impulit, ut Deos ſuos ejuraret? Bonum exemplum Prophetæ, quem vidit aurum, argentumque contemnere. Miſerat ille ad hunc locupletiſſima munera, cumque hæc a ſancto hoc viro nihili fieri vidiſſet, dicente Dei dona non eſſe cum turpi quæſtu permutanda: heu, inquit ille, jam deorum cultui abrenuntio, ubicumque Deum Iſrael adorare volo: *Non faciet amplius ſervus tuus holocauſtum diis alienis. P. Antonius de S. Martino a Porta.*

4. Reg. 11. — *Ibidem.*

Hanc ob rem Dei Filius præcepit Apoſtolis ſuis, ut bono prælucerēt exemplo.

Ex mandatis, quę Salvator Apoſtolis ſuis tradidit, illos tamquam Vicarios ſuos in terris conſtituens ad perficiendam converſionem animarum, quam ipſe incœperat, palam innoteſcit, ex mediis quæ ad hunc præſtantiſſimum finem aſſequendum ſunt apta, præſentiſſimum eſſe bonum exemplum, & viam ab illis tenendam tanquam tutiſſimam: *Sic luceat lux veſtra coram hominibus, ut videant &c.* Luceat lux veſtra coram hominibus non quidem eliciendo ignem de cœlo ad peccatores perterrefaciendos, non præcipiendo, ut terra ima dehiſcat ad rebelles deglutiendos, nec aeri imperando, ut in fulmina denſetur ad terrorem mortalibus incutiendum, ſed ſemet imitabiles ſancta vitæ converſatione, boniſque vitæ exemplis præbendo, ut peccatores videntes opera veſtra glorificent Patrem veſtrum, qui in cœlis eſt. Cum videbimini de illius gloria ſolliciti, hoc eorum afficiet corda, iiſque ſenſus immittet amoris erga Deum optimum, ac miſericordem. *Idem.*

Exempli auctoritatem in S. Joannis Baptiſtæ vita licet cognoſcere.

S. Joannes Baptiſta nullum edidit miraculum, ſaltem cujus Evangelium meminerit; verum ita potens erat ſancta illius converſatio ad animas permovendas, ut tota Herodis aula obſtupeſceret. Morum auſteritas, aſperitas indumentorum, zelus in pœnitentiæ neceſſitate prædicanda tantos ciebat motus in animis audientium, ut hi illum ſequerentur. Ad hoc ſpectabat S. Paulus, cum dicebat: *Conſideremus invicem ad provocationem charitatis, & bonorum operum.* Noſmet invicem foveamus bonorum operum exemplis. Quidam Eccleſiæ Pater ait, Etnicos ultro citroque ſibimet oſtendere conſueviſſe Chriſtianos, dicentes; videte quæſo, quomodo ſeipſos diligant, eo uſque, ut alii pro aliis mortem ſubeant. S. Pachomii converſio contigit, quod tranſiens cum Cæſareo exercitu, cui nomen dederat per quandam civitatem, ibi videt Chriſtianos militibus opem ferentes, & ſumma cum charitate ægrotantibus ſubvenientes. Quæſivit ille quodnam eſſet hoc hominum genus, & ubi audiit eos eſſe Chriſtianos legem habentes, qua mutuo ſemet diligere jubebantur. Vivat, inquit, hæc religio; hanc volo profiteri. *P. Antonius de S. Martino a Porta.*

Ad Hebr. 10. — *Tertull. in Apologet.*

Omnes actus bonorum nobis eſſe poſſunt exemplo, & ex ipſis eorum defectibus proficere poſſumus.

In iis, qui vere ſancti ſunt, nihil eſt quod lectione, & eruditione & exemplo vacet: ex ipſis etiam naturalibus vitiis, & imperfectionibus, quæ præter voluntatem accidunt, nihil eſt ex quo proficere nos minime doceant. Relinquit nonnumquam Deus in ſervis ſuis quaſdam imperfectiones, quæ illis humilitatem inſpirant, efficienteſque ut ab eis inſignes virtutes exerceantur, illis ſunt ampliſſima meritorum occaſio; & quantumvis oſcitanter obſerventur, & inſpiciantur, per tenues haſce umbras, magni virtutum actus, quorum ſinguli ſuum habent fulgorem, internitent. Bonorum virorum converſatio non ædificans tantum eſt, ſed etiam jucunda; virtus ſuas habet illecebras, ſuavis eſt, elegans quoque, & defectus, qui eidem exprobrantur, ſunt ab eadem alieni. Omnem ignorat duplicitatem, ab omni abhorret diſſimulatione; nihil efficere poteſt ut ab exacta ſua excidat probitate, &c. *P. Croiſet in Aſceticis exercitationibus. Tomo 2.*

Cum exemplum ſit ſpecies quædam prædicationis, omnes poſſunt erudire proximum ſuum.

Neque dixeris, deeſſe tibi eas ingenii, animique vires, quæ ad concionandum ſunt neceſſariæ; ſi tibi vis eſt deſumendi evangelium tuum pro vitę tuę norma, eidemque omnes actiones tuas conformandi, jam factus ex hoc pacto proximo tuo virtutum omnium exemplum. Prædicas contra faſtum, vanitati abrenuntians; fratribus neceſſitatem orationis oſtendis, diutius, quam potes, ſanctæ huic vacans exercitationi. Ambitioſis deſiderium inſpiras ſeſe humiliandi, temet demittens. Oſtendis chriſtianæ vitæ integritatem ſervari non poſſe, niſi vivendo in ſolitudine procul ab iis cœtibus qui innocentiæ tuæ poſſent peſſimam contagionem afflare. Alios ad officia ſua bene obeunda cies per fidelitatem, atque ſolertiam, qua ſtatus, & conditionis tuæ muneribus perfungeris. Virtutem amabilem reddis, peramanter cum fratribus agens, illos leniter alloquens, eiſque hilariter gratificans a tua agendi cum illis ratione ſemovens omnem inconſtantiam, ac moroſitatem, quæ fatigant, faſtidiumque creant, & vulgo diſſenſionis ſpiritum immittunt in eos, inter quos aliqua intercedit neceſſitudo propter mutuas, quas ſocietas civilis ultro citroque requirit. Verum igitur eſt, quocumque in ſtatu Chriſtianus adſit, debere, & poſſe erudire ac illuminare fratres ſuos; & neminem ex nobis eſſe, cui Deus negarit media, quibus ad proximi noſtri ſanctificationem cooperari valeamus. Sed cavendum eſt, ad hoc ut alios illuminemus, opus eſſe, ut ipſi lucis filii ſimus. *Lambert in anno Evangelico. Tomo 7.*

Nobilium exemplum deterioribus modeſtiæ ac moderationis ſenſus poteſt immittere.

Nil aptius eſt ad modeſtiæ ſenſus iis immittendos, qui in mediocri conditione verſantur, quam nobiles, ſublimique loco natos, juxta quos ſeſe componere poſſunt, & quibus diſplicere nolunt, æquiſſimam moderationem ſervantes, intueri in iis, quæ ad corporis cultum maxime ſpectant; neque deſunt circumſtantiæ, in quibus matronæ illuſtri genere, quin aliam artem adhibeant, quam exemplum ſuum, ac teſtimonia contemptus, quo nihili a ſe fieri ſignificant eas, qui immodeſtis ornatibus uterentur, poſſent ex integra civitate omnem veſtium immodeſtiam proſcribere. Poſſunt ſaltem ad modeſtiam ſervandam eas cogere, quæ in ipſarum clientela ſunt; & exempli earum impreſſio plurimum obtinet virtutis in longe plurimas, quæ ab earum non pendent auctoritate. Itaque poſſunt illæ magnum criminum numerum prohibere, quæ ex hac immodeſtia, & in mulieribus, & in viris proficiſcuntur. Sed ſi poſſunt, certo certius eſt, etiam illas debere, eiſque modeſtiam non ſolum ſervandam eſſe propter officium illud, quod omnibus Chriſtianis mulieribus eſt commune, ſed multo magis propter peculiare, quod ex earum ſtatu procedit, quo cum fiant pares pluribus vitiis, criminibuſque evitandis, imponitur ipſis id præſtandi eo magis neceſſitas, quo majorem habent, minoremque hoc faciendi poteſtatem. *Ex Ethicis Speciminibus.*

Reipublicæ optime inſtituendæ ratio eſt, ſi ſummi viri præbeant inferioribus virtutum exempla.

Vix credibile eſt quonam odio populus nimiam ſumptuoſitatem, intemperantiam, aleam, alioſque id genus abuſus perhorreſcat. Cum Principes, Præſules, aliique ſummi viri temperantes ſunt, modeſti, inimici luxus in indumentis, in ſupellectilibus; hoc procul dubio magno exemplo eſt inferioribus, qui imitari conſueverunt quidquid boni, malive ab hominibus in dignitate conſtitutis fieri vident. Verum eſt tutiſſimam ad optimum reipublicæ regimen viam eſſe, cum Principes ſive Eccleſiaſtici, ſive ſæculares omnem adhibent auctoritatem ad vitia propellenda, virtutemque tuendam, atque conſtituendam; ad inquietos animos coercendos, ad confirmandas animas infirmas, timidaſque; ad pravos puniendos, ad bonos muneribus afficiendos, eorumque merita extollenda: tunc enim facile eſt ad rectum ſalutis tramitem revocare quamplurimos, qui inde aberrant propterea quod deſideratur cura, & vigilantia in iis, qui iiſdem futuri ſunt & duces, & exemplum. *Card. Bellarminus, de gemitu Columbæ.*

FERVOR IN CULTU DEI,

Tepor, Negligentia, Relaxatio, Languor, Inconſtantia &c.

MONITUM.

Quamquam fervor, ac devotio ſynonima videantur nomina, quibus Doctores eamdem tribuunt deſinitionem; ea tamen Concionatores diſtinguere conſueverunt. De devotione loquuntur tamquam de ſtatu, vel publica profeſſione, qua fideles Dei cultum, & pietatis exercitia ſectantur; fervorem vero ardentem quamdam, celeremque affectionem eſſe putant, qua iis vacamus, quæ ad Dei pertinent cultum; quo in ſenſu a nobis iſtic agendum eſt.

Fervori in hoc ſenſu deſumpto contraria conjungimus vitia, teporem videlicet, negligentiam, relaxationem, languorem in pietatis operibus, noſtrique muneris officiis explendis; quæ quidem vitia adeo vulgata ſunt, ut malorum omnium origines appellanda videantur. Itaque ſive excitetur Auditor ad primorum fidelium fervorem in ſe accendendum, vel illi exhibeantur mala, quæ ex tepore, ac negligentia divini cultus oboriuntur; utilis profecto fiet ſermo hoc præſertim tempore, ubi tanta pietatis, morumque relaxatio videtur, ut Chriſtianiſmus vix idem, ac qui primis ſæculis erat, nunc eſſe videatur.

Attamen cum Fervor virtus ſit generalis, quæ late ſeſe ad ea quæcumque Dei cultum reſpiciunt, omneſque Chriſtiani hominis actiones extendit; duo ſunt diligenter præcavenda, ut hoc argumentum cum utilitate tractetur. Primum eſt ne fervor cum zelo ſalutis proximi, neque tepor, vel negligentia cum otio, ac inertia, quæ omnino alia ſunt argumenta, permiſceantur. Alterum ne ita animetur Auditor ad omnia capeſſenda, atque generoſo fervore ferenda, ut non meminerit circumſpectæ mediocritatis, citra quam fervor omnia perdere poteſt, atque corrumpere. Itaque Concionatoris intererit ſuum zelum, fervoremque in concione, quam de hac re ſuſcipiet, moderari.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Variæ Concionum hujus argumenti Structuræ.

I. Cum oppoſita juxta ſe poſita magis eluceſcant, numquam melius fervoris ex Dei cultu bona, atque utilitatem emanantia exhibere potero, quam exhibens malum, cui nos objicit tepor, & negligentia, qua pietatis officia perſolvimus. Ita quam Deo acceptus ſit fervor, nobilis utilis, utiliſque proximo, oſtendero, ubi contigerit mihi, perſuadere vobis ſtatum Chriſtiani tepidi, ac munus ſuum oſcitanter obeuntis Deo eſſe contumelioſum; periculoſum ſibi propter evidens illud diſcrimen, cui ſe objicit de tepore ad integram charitatis extinctionem gradum faciendi; ac demum pernicioſum proximo propter exemplum quod illi tribuitur, fervoris remittendi, ac languidam, negligentemque, uti nos, vitam ducendi. Hæc eſt Concionis partitio.

Prima pars. Status hic Deo eſt contumelioſus, quia nequit ille pati cultores ſuos oſcitari. Quemadmodum Domini, cui opellam pręſtamus, majeſtas gloriæ cedit eorum, qui inter illius aſſeclas recenſentur; e contra ignava, & negligens ratio, qua eidem ſervitur, illum dedecore afficit, ac indicium eſt illum vel minime teneri, vel flocci æſtimari. Deus ipſe palam per Prophetas hac de re conqueſtus eſt; modo enim rejecit languentes victimas, quæ ex Sancti Gregorii interpretatione, ſunt figura Fidelium, quorum pietas, atque devotio eſt novæ Legis ſacrificium, innuens hoc pacto ſibi nihil eſſe contumelioſius, quam animæ languorem; & quemadmodum quidam Sancti Patres animadvertunt, hæc ratio fuit, propter quam avertit oculos a ſacrificiis Cain, quod in grege peſſimum erat, idque non ex animo, offerentis; cum e contra munera Abel illi acciderent perjucunda, quia quidquid in grege optimum noverat, hoc Domino litandum deſtinabat. Similiter, ubi voluit ſacrificatoribus Iſrael aperire Deus, cur ſibi eorum agendi ratio diſpliceret, & cur ſe dedecore, & contumelia putaret affectum iis victimis, quæ in honorem ſuum mactabantur; quod mihi in ſacrificium offertis, ajebat, ipſe languor eſt; ac vultis, illud excipiam veluti exquiſitiſſimum aliquid, quod par ſit pretio, in quo me putatis habendum, neque dedeceat zelum, quo pro mea gloria flagratis? Ego vero ex effectibus judicium fero; nihil enim apertius contemptum veſtrum poteſt innuere: *Intuliſtis de rapinis claudum, & languidum; numquid ſuſcipiam illud de manu veſtra?*

Malach. 1.

Pars altera. Languoris, teporiſque ſtatus nobis eſt periculoſus; tepor enim ad frigus diſponit: ægritudinis languor ad mortem adducit, & ex fervoris laxatione uſque ad charitatis extinctionem facile pervenitur. 1. Quia cura infirmi, & languidi ſimus, iis deſtituimur viribus, quibus ſalutis noſtræ inimicis reſiſtere valeamus; atque citius faciliuſque ſuperamur. 2. Deus a nobis recedit, prout nos ab eodem ſecedimus; tepor efficit, ut Deus tædio afficiatur noſtrum; ſuam aufert gratiam, ſubſidiumque; nos prorſus abjicit non ſolum tamquam inutiles, verum etiam tamquam ſervos ſibi graves: atque ut Scripturę vocibus utar, evomit nos ex corde, & ore ſuo, tamquam cibum, quem retinere non poteſt. 3. Quia ex hoc languore in cultu Dei facile ad ſoporem, ſtuporemque tranſimus, ac tandem in mortalem decidimus lethargiam ſine actione, ac ſine motu erga Deum permanentes: ita ut nihil periculoſius eſſe poſſit, quam in hunc teporis ſtatum incidere; nobiſque nihil intentatum relinquendum ſit, ut inde quamprimum emergamus.

Par tertia. Status hic proximo etiam eſt pernicioſus, cui exemplo fortiter perſuademus, neceſſarium non eſſe, ut in morum diſciplina ſeverus ſit, ut diligenter adeo muneribus ſuis perfungatur, ut Dei cultum tanto ſtudio ſectetur; negligi poſſe nonnulla, quæ exigua ſunt, licet fervorem maxime foveant: in temporum conſuetudines abire fas eſſe, ſeſe tot honeſtorum virorum exemplis conformare poſſe, qui in mundo vivunt, ac viri boni, ac virtutis amatores habentur, quamvis detrectent ſeſe veluti mancipia ſubjicere tot conſuetudinibus, ac ritibus, quæ libertatem arctant, & torquent; Deum ex nobis non aliud petere, niſi ne præcepta ſua infringamus, ac tandem ſervire Deo, qui vitiis addictus non eſt, quin videant teporem ſceleribus quibuſcumque aperire viam, & in ea quamprimum impingere, qui aliquid de priſtino fervore remittit; ac Deo nequam ſervire, qui ex dimidia, ut ita dicam, ſui parte illi ſervire ſtudet, quandoquidem ſimul, ac ſemel nemo poteſt duobus dominis ſervire. Ita paſſim accidit, ut, ubi plurimi in communi vivunt, ſatis ſit unum dumtaxat laxari; corruptio enim animæ noſtræ, quæ vix jugum pati poteſt, facile alterius exemplum ſequitur, a quo ſibi ſternitur via.

1. Fervor in ſervitio Dei efficit, ut Evangelicarum veritatum, cœleſtiumque rerum guſtum ſentiamus. II.

2. Hic nobis aufert terrenorum gaudiorum, ac voluptatum ſenſuum ſaporem.

3. Hic faciles, ſuaveſque efficit graviſſimos labores, qui languentibus, ac oſcitantibus non ferendi videntur.

1. Fervor in ſervitio Dei certiſſimum, quod in III.

BIBLIOTECA CENTRAL